

GMINNY PROGRAM
REWITALIZACJI GMINY
RADOMSKO
NA LATA 2025-2030

Spis treści

WSTĘP	3
I. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	5
I.1 Ogólna charakterystyka gminy.....	5
I.2 Obszar zdegradowany	6
I.3 Obszar rewitalizacji.....	10
I.4. Analiza problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji.....	15
II. PROCES REWITALIZACJI	25
II.1. Wizja obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji	25
II.2. Cele rewitalizacji i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji	25
II.3. Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	26
II.4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze uzupełniającym.....	42
IV. ZARZĄDZANIE WDRAŻANIEM PROGRAMU REWITALIZACJI	46
IV.1. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	46
IV.2. Szacunkowe ramy finansowe	48
IV.3. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji	49
IV.4. System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji.....	52
IV.5. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji	53
V. POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY	56
VI. ODNIESIENIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA LOKALNEGO	58
VI.1. Określenie zmian w uchwałach	58
VI.2. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	58
VI.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji	58
VI.4. Zapisy wynikające z art. 166 ust. 1 Prawo wodne.....	58
SPIS TABEL.....	59
SPIS RYSUNKÓW	60
Załącznik nr 1 Mapa kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych.....	61

WSTĘP

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Radomsko programuje przedsięwzięcia rozwojowe na obszarze rewitalizacji określonym w uchwale nr VIII/47/2024 Rady Gminy Radomsko z dnia 3 grudnia 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Radomsko (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z 2024 r., poz. 10811). Do opracowania dokumentu przystąpiono na podstawie uchwały nr X/65/2025 Rady Gminy Radomsko z dnia 31 stycznia 2025 r.

Gminny Program Rewitalizacji zawiera następujące elementy, wynikające wprost z ustawy o rewitalizacji:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze;
- opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych;
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk;
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
 - listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji,
 - charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań;
- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych;
- opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu;
- system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji;
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego;
- określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji;
- wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania;

- wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
 - wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy,
 - wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
 - w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;
 - załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej.

Gęstość zaludnienia w 2023 r. wynosiła 63,3% (73,9% dla powiatu radomszczańskiego i 129,7% dla województwa łódzkiego).

Tabela 1 Zestawienie miejscowości gminy Radomsko wraz z liczbą mieszkańców [stan na 31.12.2023 r.]

Miejscowość	Liczba ludności
Amelin	186
Bobry	116
Cerkawizna	2
Dąbrówka	364
Dziewięć	463
Grzebień	189
Kietlin	751
Klebotowe	41
Klekwiec	72
Lipie	186
Okrajszów	187
Płoszów	684
Podcerkawizna	17
Strzałków	1712
Szczepocice Prywatne	146
Szczepocice Rządowe	278

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Radomsko.

I.2 Obszar zdegradowany

Obszar zdegradowany to przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe, techniczne) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Wyznaczając obszar zdegradowany uwzględniono powyższe zasady. Diagnoza oparta została na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim problemy społeczne w gminie Radomsko. Dokonano również analizy pozostałych podstawowych obszarów funkcjonowania gminy – gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej i środowiskowej. Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę potencjalnych wskaźników, które posłużyły zarówno do analizy porównawczej sytuacji gminy na tle regionu, a przede wszystkim – do przestrzennego zobrazowania zróżnicowania wewnętrznego. Poziom wewnętrznych dysproporcji rozwoju zbadany został w odniesieniu do 16 jednostek analitycznych, tj. miejscowości. Dane do analizy pozyskano z Urzędu Gminy Radomsko oraz innych instytucji: Powiatowego Urzędu Pracy w Radomsku oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomsku.

Dane poddano ocenie pod kątem stworzenia zestawu porównywalnych wskaźników odnoszących wartość danej cechy do miejscowości. Dobór wskaźników opierał się przede wszystkim na poprawności metodologicznej. Zestaw wskaźników musiał w sposób czytelny przedstawiać dany problem, być łatwy w odbiorze, opierać się o dostępne dane umożliwiające jego weryfikację, pozwolić na ocenę dysproporcji rozwojowych w gminie oraz być

skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi. Kolejnym kryterium była reprezentacja przestrzenna – wskaźnik musiał dać możliwość prezentacji w odniesieniu do jednostki analitycznej. W wyniku tej procedury wybrano zestawienie 7 wskaźników, które zastosowano dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedstawiono je w poniższej tabeli.

Tabela 2 Wskaźniki wykorzystane do analizy sytuacji kryzysowej w gminie Radomsko.

SFERA	WSKAŹNIKI
społeczna	1. Korzystający z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców. 2. Korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców. 3. Świadczenia rodzinne na 1000 mieszkańców. 4. Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców [%]. 5. Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]. 6. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]. 7. Czytelnicy biblioteki gminnej na 1000 mieszkańców.
gospodarcza	Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców.
przestrzenno-funkcjonalna	Wyposażenie przestrzeni w chodniki [tak/nie/częściowo]
środowiskowa	Udział budynków, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogóle budynków zgłoszonych do CEEB [%].
techniczna	Udział obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków zabytkowych [%].

Źródło: opracowanie własne.

W pierwszej kolejności określono poziom koncentracji zjawisk negatywnych w sferze społecznej. Założono, że za obszar spełniający kryterium degradacji społecznej uznana zostanie jednostka, która charakteryzuje się kumulacją problemów społecznych, tj. na 7 analizowanych wskaźników wartości niekorzystne wystąpią w przypadku 4 wskaźników. Następnie analizie poddano natężenie występowania pozostałych zjawisk negatywnych. W przypadku gdy zdiagnozowano nasilenie problemów w co najmniej jednej z pozostałych sfer (gospodarcza i/lub przestrzenno-funkcjonalna i/lub środowiskowa i/lub techniczna), miejscowość mogła zostać uznana za obszar zdegradowany.

Tabela 3 Zestawienie wskaźników wykorzystanych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego w sferze społecznej w gminie Radomsko.

Miejscowość	Korzystający z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców	Świadczenia rodzinne na 1000 mieszkańców	Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców [%]	Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Czytelnicy biblioteki gminnej na 1000 mieszkańców	Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców	Wyposażenie przestrzeni w chodniki	Udział budynków, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogóle budynków zgłoszonych do CEEB [%]	Udział obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków zabytkowych [%]	Degradacja w sferze społecznej	Degradacja w sferze gospodarczej	Degradacja w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	Degradacja w sferze środowiskowej	Degradacja w sferze technicznej
GINA¹	12,79	6,30	40,04	2,02	50,46	40,37	50,06	87	częściowo	24,62	1,44	7	1	1	1	1
Amelin	10,75	10,75	32,26	1,61	66,67	33,33	91,40	129	tak	17,24	0,00	2	0	0	0	0
Bobry	17,24	8,62	43,10	4,31	60,00	40,00	0,00	86	nie	56,25	0,00	6	1	1	1	0
Cerkawizna	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0	nie	37,50	0,00	1	1	1	1	0
Dąbrówka	8,24	2,75	32,97	0,82	66,67	66,67	0,00	41	tak	15,56	0,00	3	1	0	0	0
Dziewięć	8,64	0,00	38,88	1,08	80,00	20,00	34,56	65	nie	19,19	30,43	2	1	1	0	1
Grzebień	15,87	0,00	31,75	1,59	66,67	66,67	58,20	48	nie	27,59	4,35	3	1	1	1	1
Kietlin	10,65	6,66	53,26	2,40	50,00	22,22	2,66	77	częściowo	13,04	17,39	4	1	0	0	1
Klebotowe	0,00	0,00	24,39	0,00	-	-	0,00	0	nie	40,00	0,00	1	1	1	1	0
Klekwiec	27,78	27,78	27,78	4,17	100,00	33,33	0,00	42	nie	36,36	0,00	5	1	1	1	0
Lipie	0,00	0,00	16,13	1,08	0,00	0,00	0,00	102	tak	45,16	0,00	1	0	0	1	0
Okrajszów	16,04	5,35	26,74	3,74	57,14	28,57	26,74	160	nie	28,57	4,35	4	0	1	1	1
Płoszów	16,08	8,77	51,17	2,05	71,43	35,71	96,49	66	częściowo	34,04	4,35	5	1	0	1	1
Podcerkawizna	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	118	nie	0,00	0,00	1	0	1	0	0
Strzałków	14,02	7,59	41,47	1,93	33,33	51,52	89,37	109	częściowo	20,91	39,13	4	0	0	0	1

¹ Wartość referencyjna.

Miejscowość	Korzystający z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców	Świadczenia rodzinne na 1000 mieszkańców	Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców [%]	Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Czytelnicy biblioteki gminnej na 1000 mieszkańców	Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców	Wyposażenie przestrzeni w chodniki	Udział budynków, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogóle budynków zgłoszonych do CEEB [%]	Udział obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków zabytkowych [%]	Degradacja w sferze społecznej	Degradacja w sferze gospodarczej	Degradacja w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	Degradacja w sferze środowiskowej	Degradacja w sferze technicznej
Szczepocice Prywatne	0,00	0,00	27,40	2,74	50,00	75,00	0,00	89	nie	34,48	0,00	3	0	1	1	0
Szczepocice Rządowe	25,18	10,79	28,78	3,24	33,33	44,44	0,00	86	tak	45,31	0,00	5	1	0	1	0

Źródło: opracowanie własne.

Do obszaru zdegradowanego weszły miejscowości: Bobry, Kietlin, Klekowiec, Okrajszów, Płoszów, Strzałków, Szczepocice Rządowe. Zajmuje on powierzchnię 3 596,63 ha, tj. 42% powierzchni gminy Radomsko, w tym Bobry – 504,80 ha, Kietlin – 610,41 ha, Klekowiec – 73,71 ha, Okrajszów – 153,77 ha, Płoszów – 817,65 ha, Strzałków – 806,53 ha, Szczepocice Rządowe – 629,76 ha. Na terenie tym mieszka 3 800 osób, tj. 70,45% ogólnej liczby mieszkańców gminy.

I.3 Obszar rewitalizacji

Wyznaczając zasięg obszaru rewitalizacji kierowano się następującymi przesłankami, wynikającymi wprost z ustawy o rewitalizacji:

- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk;
- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego;
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Stosując wspomniane wyżej zasady, obszar zdegradowany nie może zostać wskazany w całości do rewitalizacji. Aby wyznaczyć obszar rewitalizacji, obejmujący tereny o największej potrzebie wsparcia, dokonano dodatkowej analizy na poziomie jeszcze niższych jednostek, tj. ulic – w przypadku miejscowości, w których takowe występują. Innym istotnym kryterium, oprócz koncentracji zjawisk negatywnych, była spójność i zwartość obszarowa oraz potencjał dla rozwoju lokalnego.

Do obszaru rewitalizacji włączono trzy podobszary, obejmujące centralne fragmenty miejscowości Kietlin, Płoszów i Strzałków. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych na tych podobszarach pozwoli na szerokie oddziaływanie na wszystkich mieszkańców tych miejscowości (warto tu nadmienić, że są to największe pod względem liczby ludności wsie na terenie gminy). W skład podobszarów wchodzi ulice, które zasadniczo również spełniają warunki sytuacji kryzysowej (tj. 4 na 7 wskaźników w sferze społecznej i co najmniej jeden w jednej z pozostałych analizowanych sfer). Wyjątek stanowi tu ul. Spacerowa w Płoszowie, którą włączono ze względu na spójność przestrzenną obszaru oczywiście przy zachowaniu zasady, że nadal utrzymuje się na danym podobszarze rewitalizacji stan kryzysowy.

Obszar rewitalizacji obejmuje zatem następujące podobszary rewitalizacji:

OR Kietlin – ulice: Południowa, Radomszczańska, Szkolna oraz działki 91, 297/4 i 297/5.

OR Płoszów – ulice: Radomszczańska, Rozalii, Spacerowa, Zielona.

OR Strzałków – ulice: Konopnickiej, Kopernika, Siemiradzkiego oraz działki: 1183/1, 1183/2, 1183/3, 1183/4, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1201/1, 1201/3, 1201/4, 1202, 1203, 1204/1, 1204/45, 1205 między ul. Kochanowskiego i Siemiradzkiego.

Tabela 4 Wskaźniki dla obszaru zdegradowanego oraz ulic w miejscowościach obszaru zdegradowanego.

Miejscowość/ulica	Liczba mieszkańców	Korzystający z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców	Świadczenia rodzinne na 1000 mieszkańców	Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców [%]	Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Czytelnicy biblioteki gminnej na 1000 mieszkańców	Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców	Wyposażenie przestrzeni w chodniki	Udział budynków, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogóle budynków zgłoszonych do CEEB [%]	Udział obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków zabytkowych [%]	Degradacja w sferze społecznej	Degradacja w sferze gospodarczej	Degradacja w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	Degradacja w sferze środowiskowej	Degradacja w sferze technicznej
GMINA²	5394	12,79	6,30	40,04	2,02	50,46	40,37	50,06	87	częściowo	24,62	1,44	7	1	1	1	1
Bobry	116	17,24	8,62	43,10	4,31	60,00	40,00	0,00	86	nie	56,25	0,00	6	1	1	1	0
Kietlin																	
Dobryszczycka	18	0,00	0,00	55,56	5,56	100,00	100,00	0,00	56	nie	0,00	0,00	5	1	1	0	0
Gaj	13	0,00	0,00	0,00	7,69	0,00	0,00	0,00	77	nie	-	0,00	2	1	1	0	0
Krótką	1	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0	nie	-	0,00	1	1	1	0	0
Leśna	47	0,00	0,00	21,28	2,13	100,00	0,00	21,28	64	tak	0,00	0,00	3	1	0	0	0
Podmiejska	4	0,00	0,00	250,00	0,00	-	-	0,00	0	nie	-	0,00	2	1	1	0	0
Południowa	199	20,10	5,03	40,20	2,01	75,00	0,00	0,00	85	tak	0,00	0,00	4	1	0	0	0
Radomszczańska	283	17,67	10,60	70,67	2,83	25,00	25,00	0,00	88	częściowo	15,38	17,39	5	0	0	0	1
Słoneczna	26	0,00	0,00	38,46	0,00	-	-	38,46	77	nie	42,86	0,00	1	1	1	1	0
Spacerowa	16	0,00	0,00	0,00	6,25	100,00	0,00	0,00	313	nie	14,29	0,00	3	0	1	0	0
Szkolna	144	0,00	6,94	55,56	1,39	100,00	50,00	0,00	28	tak	10,00	0,00	5	1	0	0	0
Klekowiec	72	27,78	27,78	27,78	4,17	100,00	33,33	0,00	42	nie	36,36	0,00	5	1	1	1	0
Okrajszów	184	16,04	5,35	26,74	3,74	57,14	28,57	26,74	160	nie	28,57	4,35	4	0	1	1	1

² Wartość referencyjna.

Miejscowość/ulica	Liczba mieszkańców	Korzystający z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców	Świadczenia rodzinne na 1000 mieszkańców	Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców [%]	Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Czytelnicy biblioteki gminnej na 1000 mieszkańców	Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców	Wyposażenie przestrzeni w chodniki	Udział budynków, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogóle budynków zgłoszonych do CEEB [%]	Udział obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków zabytkowych [%]	Degradacja w sferze społecznej	Degradacja w sferze gospodarczej	Degradacja w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	Degradacja w sferze środowiskowej	Degradacja w sferze technicznej
Płoszów																	
Guławska	22	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	136,36	91	nie	-	0,00	0	0	1	0	0
Leśna	32	0,00	0,00	93,75	0,00	-	-	156,25	156	nie	0,00	0,00	1	0	1	0	0
Miła	18	0,00	0,00	166,67	0,00	-	-	0,00	222	nie	100,00	0,00	2	0	1	1	0
Ogrodowa	17	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	59	nie	0,00	0,00	1	1	1	0	0
Ostoja	58	0,00	0,00	51,72	0,00	-	-	34,48	0	nie	0,00	0,00	2	1	1	0	0
Piaszczycka	8	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	625,00	0	nie	0,00	0,00	0	1	1	0	0
Radomszczańska	364	19,23	8,24	35,71	2,47	55,56	22,22	98,90	63	tak	46,43	4,35	4	1	0	1	1
Rozalii	69	28,99	28,99	115,94	2,90	100,00	50,00	57,97	72	nie	25,00	0,00	6	1	1	1	0
Słoneczna	31	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	32,26	97	nie	0,00	0,00	1	0	1	0	0
Spacerowa	34	0,00	0,00	88,24	2,94	100,00	0,00	117,65	29	nie	33,33	0,00	3	1	1	1	0
Tęczowa	4	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0	nie	-	0,00	1	1	1	0	0
Wiśniowa	9	0,00	0,00	111,11	0,00	-	-	111,11	111	nie	0,00	0,00	1	0	1	0	0
Zielona	18	55,56	55,56	55,56	11,11	100,00	100,00	277,78	0	nie	0,00	0,00	6	1	1	0	0
Strzałków																	
Broniewskiego	193	0,00	0,00	31,09	0,52	0,00	100,00	20,73	181	nie	14,89	0,00	2	0	1	0	0
Harcerska	4	0,00	0,00	250,00	0,00	-	-	500,00	0	nie	0,00	0,00	1	1	1	0	0
Kochanowskiego	183	16,39	10,93	32,79	2,19	50,00	0,00	142,08	126	tak	7,14	0,00	3	0	0	0	0
Kolberga	48	0,00	0,00	62,50	0,00	-	-	145,83	21	nie	14,29	0,00	1	1	1	0	0

Miejscowość/ulica	Liczba mieszkańców	Korzystający z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców	Świadczenia rodzinne na 1000 mieszkańców	Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców [%]	Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Czytelnicy biblioteki gminnej na 1000 mieszkańców	Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców	Wyposażenie przestrzeni w chodniki	Udział budynków, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogóle budynków zgłoszonych do CEEB [%]	Udział obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków zabytkowych [%]	Degradacja w sferze społecznej	Degradacja w sferze gospodarczej	Degradacja w sferze przestrzennop-funkcjonalnej	Degradacja w sferze środowiskowej	Degradacja w sferze technicznej
Kolumba	227	13,22	4,41	4,41	2,20	20,00	20,00	66,08	44	tak	31,91	0,00	2	1	0	1	0
Konopnickiej	138	14,49	7,25	65,22	2,90	0,00	100,00	108,70	80	nie	32,00	0,00	5	1	1	1	0
Kopernika	284	24,65	21,13	73,94	2,11	33,33	66,67	130,28	70	tak	34,09	0,00	5	1	0	1	0
Korczaka	35	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	57	nie	20,00	0,00	1	1	1	0	0
Krasickiego	40	0,00	0,00	25,00	5,00	50,00	0,00	175,00	100	nie	0,00	0,00	1	0	1	0	0
Krótką	8	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	250	nie	0,00	0,00	1	0	1	0	0
ks. Stefana Korala	204	19,61	9,80	24,51	1,96	0,00	75,00	58,82	127	nie	8,00	0,00	3	0	1	0	0
Moniuszki	62	0,00	0,00	64,52	1,61	0,00	100,00	129,03	81	nie	20,00	0,00	2	1	1	0	0
Reymonta	205	19,51	4,88	39,02	1,46	100,00	33,33	48,78	220	częściowo	32,56	39,13	3	0	1	1	1
Rolna	9	0,00	0,00	333,33	22,22	50,00	50,00	222,22	0	nie	100,00	0,00	3	1	1	1	0
Siemiradzkiego	65	15,38	0,00	46,15	1,54	100,00	100,00	123,08	31	nie	0,00	0,00	4	1	1	0	0
Słoneczna	7	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0	nie	0,00	0,00	1	1	1	0	0
Szczepocice Rządowe	278	25,18	10,79	28,78	3,24	33,33	44,44	0,00	86	częściowo	45,31	0,00	5	1	0	1	0

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5 Zestawienie wskaźników dla gminy Radomsko i obszaru (podobszarów) rewitalizacji.

Wskaźnik	Wartość referencyjna	Obszar rewitalizacji	OR Kietlin	OR Płoszów	OR Strzałków
Korzystający z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	12,79	18,15	14,38	20,62	20,53
Korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców	6,30	11,26	7,99	12,37	14,37
Świadczenia rodzinne na 1000 mieszkańców	40,04	58,82	57,51	51,55	67,76
Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców [%]	2,02	2,44	2,24	2,89	2,26
Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	50,46	48,72	42,86	71,43	27,27
Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	40,37	43,59	21,43	35,71	81,82
Czytelnicy biblioteki gminnej na 1000 mieszkańców	50,06	68,21	0,00	101,03	123,20
Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców	87	68	73	60	68
Wyposażenie przestrzeni w chodniki [tak/nie/częściowo]	częściowo	częściowo	tak	częściowo	częściowo
Udział budynków, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogóle budynków zgłoszonych do CEEB [%]	24,62	26,38	10,00	41,67	29,87
Udział obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków zabytkowych [%]	1,44	30,43	17,39	4,35	8,70

Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji gminy Radomsko zamieszkiwany jest łącznie przez 1598 osób (626 w podobszarze rewitalizacji Kietlin, 485 w podobszarze Płoszów oraz 487 w podobszarze rewitalizacji Strzałków), tj. 29,63% ogółu mieszkańców gminy. Jego powierzchnia zajmuje łącznie 205,07 ha (w tym podobszar rewitalizacji Kietlin – 65,96 ha, podobszar rewitalizacji Płoszów - 45,72 ha i podobszar Strzałków - 93,38 ha), tj. 2,4% powierzchni gminy.

I.4. Analiza problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji

Pogłębiona diagnoza sfery społecznej

Gmina Radomsko położona jest przy mieście Radomsku, co ma wpływ na jej strukturę demograficzną. Udział osób w wieku poprodukcyjnym jest niższy niż powiecie i województwie, zaś udział osób w wieku przedprodukcyjnym jest wyższy. Mimo tych pozytywnych zjawisk również w tym samorządzie pogłębia się zjawisko starzenia się mieszkańców, co będzie stanowiło wyzwanie dla funkcjonowania gminy.

Tabela 6 Udział poszczególnych ekonomicznych grup wieku w gminie Radomsko na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego.

	2019	2020	2021	2022	2023
	wiek przedprodukcyjny				
województwo łódzkie	17,0	17,2	17,3	17,3	17,1
powiat radomszczański	16,8	17,3	17,2	17,2	17,0
gmina Radomsko	17,8	19,0	18,8	18,3	18,2
	wiek przedprodukcyjny				
województwo łódzkie	58,8	58,0	57,6	57,3	57,0
powiat radomszczański	60,1	58,7	58,4	58,1	57,7
gmina Radomsko	61,8	60,0	60,1	60,5	59,9
	wiek poprodukcyjny				
województwo łódzkie	24,3	24,8	25,1	25,4	25,9
powiat radomszczański	23,2	24,0	24,4	24,8	25,3
gmina Radomsko	20,4	21,0	21,1	21,3	21,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Według analizy Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi w 2023 r. z pomocy i wsparcia oferowanego przez ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie skorzystało 119,8 tys. osób, tj. 5,1% ogółu ludności województwa łódzkiego. Dla powiatu radomszczańskiego wskaźnik ten wyniósł 4,9%, a dla gminy Radomsko 1,8%³. W cytowanym opracowaniu zwraca się jednak uwagę na inny istotny problem, mianowicie długotrwałe korzystanie z pomocy społecznej. Wskazano, iż powiat radomszczański jest jednym z pięciu z terenu województwa łódzkiego, w których odnotowano najwyższy udział osób długotrwałe korzystających z pomocy społecznej (59%). Do najczęstszych powodów udzielania pomocy i wsparcia w województwie łódzkim w 2023 r. należały: długotrwała lub ciężka choroba (pomocy udzielono 56,2% rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej),

³ Ocena zasobów pomocy społecznej dla województwa łódzkiego za 2023 rok, s. 32-33.

ubóstwo oraz niepełnosprawność (w obu przypadkach 41,2% spośród rodzin otrzymujących świadczenia), bezrobocie (37,5%) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (17,1%). W powiecie radomszczańskim z kolei jako powody udzielania pomocy społecznej dominowały: ubóstwo (25,5% rodzin), niepełnosprawność (20,2%) oraz długotrwała lub ciężka choroba (17,4%).

Analizy na poziomie gminy wskazują, że ogółem na 1000 mieszkańców gminy wsparcia służb pomocy społecznej potrzebuje prawie 18 z nich. Do najistotniejszych problemów, które stanowią powód przyznania pomocy, należą: ubóstwo (13 os./1000 mieszkańców) oraz bezrobocie (6 os./1000 mieszkańców). Na obszarze rewitalizacji wskaźniki te są wyższe i wynoszą odpowiednio 18 os./1000 mieszkańców i 11 os./1000 mieszkańców. W przypadku ubóstwa na obszarze rewitalizacji mieszka 29 osób borykających się z tym problemem, co stanowi 42% ogółu mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w gminie z tego powodu. W przypadku drugiego problemu jest to 18 osób, czyli 53% ogółu mieszkańców gminy korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. Sytuacja w gminie i na obszarze rewitalizacji pozostaje zgodna z trendami w całym powiecie – zgodnie z danymi ze *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Radomszczańskiego na lata 2023–2030*, najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej były ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba⁴. Występowanie tych problemów także w otoczeniu gminy może ograniczać pozytywne efekty projektów wsparcia realizowanych w gminie. Jednak brak podjęcia jakichkolwiek działań ograniczających te negatywne zjawiska będzie powodował powstawanie i pogłębianie innych problemów społecznych. W gospodarstwach, w których występuje problem ubóstwa, nie ma możliwości odpowiedniego wsparcia i zaspokojenia potrzeb dzieci. Również dorośli skupiają się jedynie na podstawowych działaniach – opłaceniu rachunków, zakupu produktów spożywczych, itp. Często brak „wolnych” środków finansowych nawet na paliwo czy bilet na transport zbiorowy poza teren gminy utrudnia możliwość podjęcia pracy, co z kolei prowadzi do pogłębiania już występujących problemów. Uczniowie z takich rodzin mają mniejsze możliwości podjęcia nauki w szkołach o wyższym poziomie nauczania czy pogłębiania swoich uzdolnień.

Świadczenia rodzinne mają na celu wsparcie rodzin w procesie wychowania. Do najważniejszych z nich należą zasiłki rodzinne, które przyznaje się na częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka w rodzinach, w których miesięczny dochód netto nie przekracza 674 zł lub 764 zł – gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne. Według *Oceny zasobów pomocy społecznej na 2023 rok* średniomiesięcznie z zasiłków rodzinnych korzystało w 2023 r. 190 tys. rodzin, w powiecie radomszczańskim było to 18 rodzin na 1000 mieszkańców (jeden z wyższych wskaźników w województwie). Poza zasiłkami w skład świadczeń rodzinnych wchodzi: jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego. W gminie Radomsko ze świadczeń rodzinnych skorzystało w 2023 r. około 40 osób na 1000 mieszkańców. Dla obszaru rewitalizacji wskaźnik ten wynosi 59 os. na 1000 mieszkańców (są to 94 osoby, co stanowi 43,5% ogółu rodzin

⁴ *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Radomszczańskiego na lata 2023-2030*, s. 61.

korzystających z tej formy wsparcia w gminie). Przyczyny przyznawania świadczeń rodzinnych – ubóstwo, problem niepełnosprawności czy robocie rodzin – pokazują, że dochodzi do nawarstwienia problemów społecznych.

Do negatywnych zjawisk społecznych zaliczyć można bezrobocie. Dane GUS pokazują, że stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie radomszczańskim jest niższa niż średnio w województwie łódzkim (4,9% wobec 5,4%). Ogółem w gminie bez pracy pozostawało na koniec 2023 r. 106 osób, co stanowiło 1,96% ogółu mieszkańców i 3,2% mieszkańców w wieku produkcyjnym. W regionie liczba bezrobotnych w ostatnich pięciu latach spada, natomiast w powiecie radomszczańskim i gminie Radomsko w całym tym okresie widoczny jest również spadek, ale w 2023 r. w powiecie i w 2022 r. w gminie liczba bezrobotnych wzrosła (w tym w gminie znacząco). Podobne zjawisko ma miejsce w przypadku osób długotrwale bezrobotnych i bezrobotnych kobiet, dlatego zdecydowano się w dalszej analizie (w obrębie gminy) skoncentrować tylko na tych grupach.

Tabela 7 Bezrobotni (z uwzględnieniem osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy) w gminie Radomsko na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego w latach 2019–2023.

	bezrobotni zarejestrowani				
	2019	2020	2021	2022	2023
województwo łódzkie	58 722	67 812	60 902	54 397	53 158
powiat radomszczański	2 332	2 549	2 043	1 951	2 028
gmina Radomsko	101	112	69	106	106
	bezrobotne kobiety				
	2019	2020	2021	2022	2023
województwo łódzkie	31 154	34 632	30 614	27 789	26 770
powiat radomszczański	1 386	1 474	1 158	1 076	1 141
gmina Radomsko	63	64	39	47	55
	bezrobotni długotrwale				
	2019	2020	2021	2022	2023
województwo łódzkie	30 386	35 093	35 443	28 779	27 026
powiat radomszczański	1 107	1 150	1 002	766	825
gmina Radomsko	39	52	32	29	44

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS i Powiatowego Urzędu Pracy w Radomsku.

Osoby bezrobotne (zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radomsku) stanowią prawie 2% ogółu mieszkańców. Na obszarze rewitalizacji zamieszkuje 43,8% ogółu bezrobotnych z terenu gminy, co przekłada się na wskaźnik udziału liczby bezrobotnych w ogóle mieszkańców obszaru na poziomie 2,44%. Choć druga z liczb nie wskazuje na bardzo głęboki problem, to jednak należy to skonfrontować z faktem wysokiego udziału liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. Korelacja tych danych wskazuje na fakt, że osoby bezrobotne często nie są w stanie zapewnić sobie i swoim rodzinom środków do życia, co negatywnie oddziałuje na wszystkich członków gospodarstwa domowego.

Połowa bezrobotnych w gminie to kobiety i choć jest to mniej niż w powiecie radomszczańskim (56,3%) oraz praktycznie tyle samo co w regionie (50,4%), zjawisko to jest niepokojące. Ciągłe

bowiem występują nierówności w dostępie do stanowisk i wynagrodzeniach między kobietami i mężczyznami. Ponadto kobiety uzyskują najczęściej niższe emerytury, co wynika z niższych płac, a także przerw w funkcjonowaniu na rynku pracy głównie w związku z wychowaniem dzieci. Z obszaru rewitalizacji 19 kobiet zarejestrowało się w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne, co stanowi 34,5% ogółu bezrobotnych kobiet z terenu gminy. Jednocześnie jest to prawie połowa bezrobotnych z obszaru rewitalizacji.

Ponad 40% osób bezrobotnych pozostaje bez zatrudnienia co najmniej rok i jako tacy kwalifikowani są jako osoby długotrwale bezrobotne. Generalnie znalezienie pracy dla takich osób jest bardzo trudne, bowiem coraz bardziej spada ich motywacja do zmiany swojej sytuacji życiowej, a posiadane kompetencje czy kwalifikacje zawodowe coraz słabiej odpowiadają zapotrzebowaniu współczesnego rynku pracy. Prawie 44% bezrobotnych z obszaru rewitalizacji to osoby bezrobotne długotrwale. Podjęcie próby ograniczenia tego zjawiska jest istotne, bowiem u osób bezrobotnych długotrwale pojawia się niska samoocena, rozczarowanie i frustracja z powodu ich sytuacji życiowej, prowadzące do apatii i bierności, długotrwałego stresu, skutkującego nierzadko problemami zdrowotnymi, czy wreszcie wzmacnia to tendencję do nadużywania alkoholu lub stosowania używek. Zresztą tego rodzaju skutki dotyczyć mogą innych bezrobotnych, niezależnie od ich dokładnej sytuacji życiowej.

Problemy społeczne często się kumulują i w jednej rodzinie występuje ich kilka. Brak zatrudnienia, zwłaszcza utrzymujący się przez dłuższy okres, powoduje apatię, spożywanie alkoholu, to zaś często wiąże się ze stosowaniem przemocy. Nadużywanie alkoholu przez członka rodziny sprawia, że zaburzeniu ulega cały system rodzinny, co może się przejawiać m.in.: zniszczeniem więzi emocjonalnej pomiędzy członkami rodziny (dominuje niepokój, lęk, poczucie zagrożenia, złość, wstyd), brakiem wsparcia, pomocy i zrozumienia wśród członków rodziny (pojawia się manipulacja, kłamstwa, udawanie, zaniedbanie emocjonalne i materialne), izolacją społeczną (członkowie rodziny dokładają wszelkich starań, żeby fakt nadużywania alkoholu lub uzależnienia i to, co się w związku z tym dzieje w domu, nie zostało ujawnione, żeby nikt obcy nie poznał „rodzinnej tajemnicy”). Przemoc może oczywiście wystąpić w każdej rodzinie, bez względu na wykształcenie jej członków, status materialny, rodzaj wykonywanego zawodu itp. Specjaliści zajmujący się problematyką przeciwdziałania przemocy domowej zauważyli jednak, że istnieją pewne okoliczności sprzyjające wystąpieniu tego zjawiska w rodzinie (tzw. czynniki ryzyka). Należą do nich – oprócz nadużywania alkoholu – kłopoty finansowe, trudna sytuacja mieszkaniowa, bezrobocie, dziedziczenie wzorca przemocy, osobiste przekonania wynikające z norm kulturowych i społecznych, itp. Dlatego również w niniejszej diagnozie skoncentrowano się na problemie przemocy i uzależnienia od alkoholu.

Położenie gminy Radomsko w otoczeniu większego ośrodka miejskiego, jakim jest Radomsko, powoduje również, że mieszkańcy gminy korzystają często z usług społecznych świadczonych w mieście. Z tego powodu ich zaangażowanie w życie społeczne we własnej gminie jest mniejsze. W gminie działa zresztą tylko jedna instytucja kultury, tj. Gminna Biblioteka Publiczna, która ma siedzibę w Strzałkowie oraz filię w Płoszowie, choć należy również mieć

na uwadze organizacje pozarządowe, realizujące zadania publiczne w sferze kultury. W województwie łódzkim między 2019 a 2023 r. wzrosła liczba czytelników (przy spadku między 2019 a 2020 r.), zaś w powiecie radomszczańskim i gminie Radomsko ich liczba spadła (odpowiednio: -14% i 32%). Ciekawie dane te wyglądają po zestawieniu z wypożyczeniami księgozbioru przypadającymi na jednego czytelnika: na poziomie województwa tendencja jest raczej stała, zaś w powiecie i gminie wzrostowa. Może to oznaczać, że chociaż na poziomie lokalnym (powiat, gmina) liczba czytelników spada, to jednak osoby, które pozostają zadeklarowane jako użytkownicy bibliotek, korzystają z nich bardziej aktywnie.

Tabela 8 Czytelnictwo w gminie Radomsko w latach 2019-2023 na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego.

czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności					
	2019	2020	2021	2022	2023
województwo łódzkie	149	129	131	141	152
powiat radomszczański	172	140	137	144	148
gmina Radomsko	74	68	67	65	50
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach					
	2019	2020	2021	2022	2023
województwo łódzkie	18,7	17,5	20,1	19,2	18,1
powiat radomszczański	13,4	13,0	15,0	14,6	14,9
gmina Radomsko	12,9	12,2	12,4	13,3	13,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na obszarze rewitalizacji poziom czytelnictwa jest nieco wyższy niż w gminie, można to powiązać z faktem, że aż w dwóch miejscowościach obszaru rewitalizacji znajduje się biblioteka lub jej filia. Bliskość takiej infrastruktury zachęca do korzystania z niej. Jednocześnie stanowi to walor obszaru rewitalizacji, ponieważ biblioteki stanowią miejsce sprzyjające integracji społeczności lokalnej.

Walorem obszaru rewitalizacji jest generalnie dostępność infrastruktury społecznej – poza bibliotekami są tu szkoły podstawowe, remizy OSP czy parafie. Wszystkie te miejsca mogą zostać wykorzystane do realizacji projektów aktywizujących i wspierających mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Niewątpliwie do walorów obszaru rewitalizacji należy zaliczyć aktywność mieszkańców, przejawiającą się w działalności Ochotniczych Straży Pożarnych (w każdym podobszarze rewitalizacji), Kół Gospodyń Wiejskich w Strzałkowie i Kietlinie, czy innych organizacji pozarządowych:

- Stowarzyszenie Kobiet Kietlina,
- Stowarzyszenie Aktywni dla Płoszowa,
- Klub Sportowy CHOK DEE w Strzałkowie.

Pogłębiona diagnoza sfery gospodarczej

Od 2019 r. średnio w województwie liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wzrosła o 16%, a w powiecie radomszczańskim o 17%. W gminie Radomsko wzrost był niższy, w dodatku nie można mówić o trwałej tendencji, ponadto wskaźnik przedsiębiorczości pozostaje na poziomie niższym niż w powiecie czy województwie. Na wszystkich tych poziomach dominują najmniejsze podmioty, zatrudniające do 9 pracowników (po około 96%). Największy udział wśród podmiotów gospodarczych mają branże: handel i naprawa pojazdów (22,2% w województwie, 23,8% w powiecie i 27,4% w gminie), a w przypadku gminy także przetwórstwo przemysłowe (21,7%).

Tabela 9 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców w latach 2019–2023 w gminie Radomsko na tle województwa łódzkiego i powiatu radomszczańskiego.

	2019	2020	2021	2022	2023
województwo łódzkie	103,6	108,2	112,6	116,6	120,0
powiat radomszczański	86,6	91,5	95,2	98,9	101,7
gmina Radomsko	85,5	89,6	93,9	99,5	86,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W gminie zarejestrowano w rejestrze REGON 468 firm, czyli prawie 87 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Na obszarze rewitalizacji wskaźnik ten nie przekracza 68 firm na 1000 mieszkańców (działa tu mniej niż ¼ ogółu podmiotów gospodarczych z terenu gminy), co przy wyższym niż średnio w gminie poziomie bezrobocia wskazuje na niską aktywność i samodzielność mieszkańców w kreowaniu swojej sytuacji ekonomicznej.

Pogłębiona diagnoza sfery przestrzenno-funkcjonalnej

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej przeanalizowano zagadnienia ściśle związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego, tj. dostępność chodników. Należy bowiem mieć na uwadze, że natężenie ruchu samochodowego na terenach wiejskich jest zwykle znaczne ze względu na trudności w dostępie do komunikacji zbiorowej. Statystyki dla powiatu radomszczańskiego pokazują, że liczba wypadków drogowych zasadniczo utrzymuje się na stałym poziomie, poza latami 2018–2019, a w gminie 2019–2020, kiedy była nawet dwukrotnie wyższa. *W opinii policjantów z Komendy Powiatowej Policji w Radomsku utrzymujące się znaczne ilości zdarzeń na terenie gmin: Radomsko, Dobryczyce, Gomunice, Kamieńsk, Ładzice spowodowane były, w znaczącej większości, ruchem pojazdów na przebudowywanym odcinku drogi krajowej DK-1, traktowanym jako miejsce robót drogowych, oraz zwiększonym tranzytem drogą DK-91, choć od roku 2019 (kiedy rozpoczęto przebudowę drogi krajowej DK-1 na autostradę) następuje spadek takich zdarzeń⁵.*

⁵ *Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego do roku 2030*, s. 32.

Tabela 10 Wypadki drogowe w latach 2018–2022 na terenie gminy Radomsko, powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego⁶.

	2018	2019	2020	2021	2022
województwo łódzkie	3 759	3 351	2 436	2 306	2 209
powiat radomszczański	214	131	99	90	94
gmina Radomsko	74	246	162	60	69

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS oraz *Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego do roku 2030*.

Szczególne zagrożenie wypadkami dotyczy pieszych jako niechronionych uczestników ruchu, stąd tak istotna jest budowa chodników, które pozwalają oddzielić ruch pieszych od pojazdów. Obszar rewitalizacji jest w nie wyposażono tylko częściowo.

Wśród atutów obszaru rewitalizacji w tej sferze należy wymienić wspomniany wcześniej dostęp do obiektów infrastruktury społecznej, sklepów czy punktów usługowych (np. poczta). Ponadto mieszkańcy podobszarów rewitalizacji Strzałków czy Płoszów mają dostęp do terenów zielonych, których jednak poziom zagospodarowania nie odpowiada w pełni ich potrzebom (np. brakuje ławek, nasadzenia zieleni są nieatrakcyjne). Mieszkańcy czy lokalne organizacje społeczne są aktywni i chcą realizować działania na rzecz lokalnej społeczności. Obecnie jednak na obszarze rewitalizacji możliwość korzystania z budynków, w których takie projekty można realizować, jest ograniczona. W każdym z nich są co prawda remizy, jednak obiekty te w dużej mierze są wykorzystywane przez Ochotnicze Straże Pożarne. Działalność OSP jest niezwykle ważna dla lokalnych społeczności. Jako stowarzyszenia często angażują się one w organizację lokalnego życia kulturalnego czy sportowego, i z tego względu są niezwykle cenione przez mieszkańców. Jednak obecnie funkcjonujące obiekty nie dają możliwości rozwinięcia działalności także innym organizacjom pozarządowym, kołom gospodyń wiejskich czy nawet sołectwom ze względu na brak miejsca. Jednocześnie na terenie gminy nie ma świetlic wiejskich, które zwykle są wykorzystywane przez szerszą grupę mieszkańców.

Pogłębiona diagnoza sfery technicznej

Istotny element sfery technicznej determinowany jest strukturą zabudowy wynikającej z dziedzictwa historycznego gminy. Ze względu na swoje położenie oraz historię gmina Radomsko posiada zasoby z zakresu dziedzictwa historyczno-kulturowego w postaci zabytków architektury (szczególnie architektury sakralnej) oraz zabytkowych form zabudowy. Zachowane obiekty dziedzictwa historycznego oraz układy urbanistyczne stanowią obecnie o lokalizacji obszarów charakteryzujących się koncentracją problemów technicznych. Związane są one przede wszystkim z wiekiem zabudowy, jej zabytkowym charakterem oraz postępującą degradacją ze względu na znaczną kosztochłonność działań, które muszą być realizowane zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków. W ramach analizy w sferze technicznej określono obszary o największej liczbie obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków. Z terenu gminy Radomsko wpisano do niej 23 obiekty, z czego najwięcej

⁶ Wyjątkowo na potrzeby analizy tych zdarzeń posłużono się danymi za lata 2018-2022 w związku z brakiem dostępności w Głównym Urzędzie Statystycznym danych za 2023 r.

w Strzałkowie (9). Łącznie na obszarze rewitalizacji jest 7 obiektów zabytkowych, co stanowi 30% wszystkich obiektów w gminie. Dbłość o nie i utrzymanie ich w dobrym stanie jest istotna, bowiem stanowi podstawę dla budowy poczucia wspólnoty lokalnej i tożsamości.

Pogłębiona diagnoza sfery środowiskowej

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie łódzkim jest emisja z sektora komunalno-bytowego (głównie pyły zawieszone PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)piren) i z komunikacji (emisja liniowa – zwłaszcza tlenki azotu). W analizach prowadzonych przez państwowy monitoring Głównego Inspektora Ochrony Środowiska gmina Radomsko została włączona do tzw. strefy łódzkiej. Zgodnie z wynikami metod szacowania, opartymi o wyniki modelowania, w strefie tej doszło do przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. (...) *główną przyczyną przekroczenia poziomu docelowego B(a)P była nadmierna emisja niska (powierzchniowa) z dużych obszarów zwartej zabudowy mieszkaniowej niepodłączonej do sieci ciepłej, spowodowana spalaniem paliw stałych do celów grzewczych. Oprócz emisji benzo(a)pirenu do powietrza, dodatkową przyczyną wzrostu stężenia danego zanieczyszczenia w powietrzu były warunki meteorologiczne w okresie grzewczym (inwersja temperatury, mała prędkość wiatru)*⁷. Pokrycie potrzeb w zakresie zapotrzebowania na energię ciepłą w gminie Radomsko realizowane jest poprzez indywidualne źródła energii: kotłownie lokalne, indywidualne oraz paleniska piecowe. Na terenie gminy nie ma sieci ciepłowniczej. Z tego też względu na potrzeby stworzenia wskaźnika obrazującego sytuację gminy w sferze środowiskowej odniesiono się do źródeł ciepła określanych w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Średnio w gminie Radomsko ¼ źródeł ciepła stanowią piece, w których energię pozyskuje się z paliw stałych (węgla i węglopodobnych). W sumie są to 192 piece tego rodzaju, w tym najwięcej (69) w Strzałkowie. Na obszarze rewitalizacji takie piece stanowią nieco ponad 26% ogółu zgłoszonych do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków źródeł ciepła.

Dodatkowy problem na terenie gminy stanowi duże natężenie ruchu samochodowego na niektórych odcinkach dróg, generujące również znaczny hałas komunikacyjny. Na poniższej mapie zaznaczono wyniki tego pomiaru, które wskazują na wzrost natężenia ruchu o 40% na drodze krajowej nr 42, biegnącej m.in. przez miejscowość Kietlin (w pobliżu wyznaczonego podobszaru rewitalizacji), a także prawie 2,5-krotny wzrost natężenia na drodze krajowej nr 91 na odcinku do granicy województwa, biegnącej przez Cerkawiznę.

⁷ Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim. Raport wojewódzki za rok 2023, s. 100.

Rysunek 2 Zmiany wartości SSDR między Generalnym Pomiarem Ruchu z 2015 i 2021 r.

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021> [dostęp: 26.09.2024 r.].

Warto też nadmienić, że wszyscy mieszkańcy podobszaru rewitalizacji Kietlin mają dostęp do sieci kanalizacyjnej, zaś w Strzałkowie i Płoszowie możliwość tę ma tylko część mieszkańców (po około 70%).

Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

W sferze społecznej na podstawie powyższej diagnozy stwierdzono następujące potrzeby:

- utworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców, w których nieodpłatnie byłyby dostępne różnego rodzaju formy wsparcia i usługi społeczne, a także dostosowanie infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- ograniczanie poziomu bezrobocia przy realizacji działań o zindywidualizowanym charakterze,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez realizację projektów wspierających osoby w różnym wieku, a przez to budowę solidarności społecznej.

Poniżej natomiast scharakteryzowano potrzeby w sferach: gospodarczej, technicznej i środowiskowej.

Mieszkańców obszaru rewitalizacji charakteryzuje niższy poziom przedsiębiorczości (wskazuje na to liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców). Przy uwzględnieniu również kwestii związanych z wysokim bezrobociem podjęte zostaną działania edukacyjne i aktywizujące do zakładania własnych działalności gospodarczych – jednak tylko na podstawie przeprowadzonych diagnoz mocnych i słabych stron beneficjentów projektów, aby zapobiec niestety częstemu zjawisku otwierania firm z dotacją, a następnie zamykania ich po upływie okresu trwałości.

Na obszarze rewitalizacji ważny problem stanowi duży udział budynków opalanych węglem, co negatywnie wpływa na jakość powietrza (szczególnie wraz z dużym ruchem pojazdów zwłaszcza na podobszarach rewitalizacji Kietlin i Strzałków), a następnie na stan zdrowia mieszkańców. Dlatego podejmowane będą działania zmierzające do zwiększenia powierzchni terenów zielonych, które będą absorbować szkodliwe substancje oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.

Obszar rewitalizacji jest także istotny jako teren o szczególnych walorach kulturowych, na które składają się obiekty zabytkowe i zachowane układy urbanistyczne. Przewiduje się, że w ramach zaplanowanych działań, polegających na zagospodarowaniu przestrzeni czy rozbudowie infrastruktury technicznej, położony zostanie nacisk na zachowanie i utrzymanie tych walorów.

II. PROCES REWITALIZACJI

II.1. Wizja obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji

Obszar rewitalizacji gminy Radomsko to przestrzeń aktywnej społeczności lokalnej, w której mieszkańcy, niezależnie od wieku, mają zapewnione warunki do rozwoju osobistego.

Rewitalizacja jest prowadzona w sposób zintegrowany, łącząc działania społeczne, gospodarcze, przestrzenne i kulturalne. Powstały miejsca (budynki i przestrzenie) atrakcyjne dla mieszkańców, w których mogą oni realizować swoje pasje oraz otrzymywać wsparcie – zarówno instytucjonalne, jak i o charakterze sąsiedzkim. Podejmowane działania przyczyniły się do ograniczenia problemów ubóstwa i bezrobocia, poprawy jakości życia mieszkańców oraz odbudowy poczucia wspólnoty i bezpieczeństwa.

II.2. Cele rewitalizacji i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji

Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców

Kierunki działań:

- 1.1 Stworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej aktywność mieszkańców.
- 1.2 Zwiększenie dostępności do usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych.
- 1.3 Wsparcie osób i rodzin mierzących się z problemami społecznymi.

Cel 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury

Kierunki działań:

- 2.1 Modernizacja obiektów publicznych i przestrzeni rekreacyjnych z zachowaniem zasad dostępności.
- 2.2 Tworzenie bezpiecznych, atrakcyjnych i przyjaznych miejsc do spędzania czasu wolnego.
- 2.3 Zwiększenie udziału terenów zielonych i infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska.

II.3. Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Projekt P1	
Nazwa projektu	Centrum Aktywności z rozbudową budynku i przestrzenią rekreacyjną
Podmiot realizujący	Gmina Radomsko
Zakres realizowanych działań	Projekt obejmuje: - rozbudowę budynku zlokalizowanego na działce nr ewid. 316/2, obr. Kietlin, w tym dobudowę nowych pomieszczeń (sala spotkań, pomieszczenia rekreacyjne, zaplecze kuchenne, itp.), - modernizację obecnego budynku, w tym dostosowanie go dla osób ze szczególnymi potrzebami, - zagospodarowanie terenu wokół budynku, w tym budowę miejsc postojowych, stworzenie miejsca rekreacji (np. altana, ścieżki spacerowe, ławki), nasadzenia zieleni.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Do wejść do budynku zostaną doprowadzone utwardzone drogi, po których możliwe będzie poruszanie się np. wózków inwalidzkich. Nawierzchnie wewnątrz budynku, a także dojścia do niego, będą wykonane z materiałów antypoślizgowych. Krawędzie stopni schodów zostaną oznaczone kolorem kontrastującym z kolorem posadzki. Część miejsc postojowych przed budynkiem zostanie przystosowana dla osób z niepełnosprawnościami i będzie posiadała nawierzchnię pełną (bez otworów). W pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych przynajmniej jedno stanowisko zostanie przystosowane do osób ze szczególnymi potrzebami pod względem szerokości, z uchwytami ułatwiającymi korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych, itp. Wejścia do toalet i „kierunkowskazy” do różnych pomieszczeń oznaczone zostaną za pomocą piktogramów na ścianach oraz informacją w alfabecie Braille’a.
Lokalizacja	dz. nr 316/2, ul. Radomszczańska, Kietlin
Szacowana wartość	2 000 000,00 zł
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027, środki własne gminy, budżet województwa, budżet państwa
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	W gminie Radomsko występuje typowy już dla całego kraju problem starzenia się społeczeństwa. Jednocześnie zdiagnozowano problemy bezrobocia czy ubóstwa wśród mieszkańców podobszaru rewitalizacji Kietlin oraz całego obszaru rewitalizacji. W powiększonym budynku powstałoby Centrum Aktywności mieszkańców – zarówno osób starszych, jak i szerzej – osób zagrożonych wykluczeniem społecznym czy też już wykluczonych. Obecny budynek wykorzystywany jest przez Ochotniczą

	Straż Pożarną, natomiast lokalne grupy społeczne nie mają miejsca, w którym mogłyby się spotykać i realizować działania statutowe nastawione na wsparcie potrzebujących mieszkańców gminy. Ponadto obiekt nie spełnia standardów dostępności.
Cele projektu	Celem projektu jest stworzenie nowoczesnej infrastruktury społecznej, zwiększającej dostępność do usług wydarzeń dla całej lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji, niezależnie od stanu zdrowia czy dochodów. * * * Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki rewitalizacji: Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań: 1.1 Stworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej aktywność mieszkańców. 1.2 Zwiększenie dostępności do usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych. Cel 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury Kierunki działań: 2.1 Modernizacja obiektów publicznych i przestrzeni rekreacyjnych z zachowaniem zasad dostępności. 2.2 Tworzenie bezpiecznych, atrakcyjnych i przyjaznych miejsc do spędzania czasu wolnego. 2.3 Zwiększenie udziału terenów zielonych i infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba zmodernizowanych obiektów – 1 Powierzchnia zagospodarowana – 0,2 ha Liczba uczestników prowadzonych w Centrum Aktywności zajęć – 150 os./rok * * * Listy obecności Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P2	
Nazwa projektu	Nowoczesna Przestrzeń w Kietlinie – przebudowa OSP
Podmiot realizujący	Gmina Radomsko
Zakres realizowanych działań	Projekt zakłada trzy zasadnicze etapy prac: 1) przebudowę budynku OSP: modernizacja wnętrza i poprawa funkcjonalności pomieszczeń (m.in. sali spotkań, magazynów na

	sprzęt strażacki, zaplecza socjalnego), wymiana instalacji elektrycznej, grzewczej i wodno-kanalizacyjnej, 2) termomodernizację budynku: docieplenie ścian, stropów i fundamentów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, instalacja nowoczesnego systemu ogrzewania i paneli fotowoltaicznych, 3) utworzenie strefy relaksu: nasadzenia zieleni, ławki, ścieżki spacerowe, altana.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Do wejść do budynku zostaną doprowadzone utwardzone drogi, po których możliwe będzie poruszanie się np. wózków inwalidzkich. Nawierzchnie wewnątrz budynku, a także dojścia do niego, będą wykonane z materiałów antypoślizgowych. Krawędzie stopni schodów zostaną oznaczone kolorem kontrastującym z kolorem posadzki. Przystosowane dla osób ze szczególnymi potrzebami zostaną także toalety. Z budynku zostaną wyeliminowane progi. Wprowadzone zostaną oznaczenia w alfabecie Braille’a.
Lokalizacja	ul. Radomszczańska 63, Kietlin
Szacowana wartość	3 000 000,00 zł
Źródła finansowania	Rządowy Program Inwestycji Strategicznych, Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę Klimat Środowisko, środki MSWiA, WFOŚiGW, środki własne gminy
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Budynek wykorzystywany przez OSP charakteryzuje niski standard energetyczny. Ze względu na fakt wysokiego udziału pieców węglowych wśród źródeł ciepła na obszarze rewitalizacji stan powietrza jest zły, a każde działanie zmniejszające presję na środowisko ma w tym wypadku znaczenie. Przed budynkiem istnieje niewielki zagospodarowany ogródek, a poza tym jest tam wyasfaltowany plac. Stworzenie oazy zieleni przyczyni się do lepszego oczyszczania powietrza i stworzy miejsce wypoczynku i integracji mieszkańców.
Cele projektu	Celem podejmowanych działań będzie stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez przystosowanie budynku do wymagań środowiskowych oraz zagospodarowanie terenu zielonego. * * * Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki rewitalizacji: Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań: 1.1 Stworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej aktywność mieszkańców. 1.2 Zwiększenie dostępności do usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych. Cel 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury

	Kierunki działań: 2.1 Modernizacja obiektów publicznych i przestrzeni rekreacyjnych z zachowaniem zasad dostępności. 2.2 Tworzenie bezpiecznych, atrakcyjnych i przyjaznych miejsc do spędzania czasu wolnego. 2.3 Zwiększenie udziału terenów zielonych i infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba zmodernizowanych obiektów – 1 Powierzchnia zagospodarowana – 0,04 ha Poziom zmniejszenia zużycia energii – 40% * * * Listy obecności Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P3	
Nazwa projektu	Przebudowa obiektu sportowo-rekreacyjnego w Kietlinie
Podmiot realizujący	Gmina Radomsko
Zakres realizowanych działań	W ramach projektu planuje się utworzenie strefy do gry w piłkę plażową (26 x 22 m) z trybuną na 52 miejsca siedzące oraz przebudowę boiska piłkarskiego o nawierzchni trawiastej (25 x 50 m). Oba obiekty zostaną oświetlone przez 9 słupów z lampami LED.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W przestrzeni stosowane będą zróżnicowane kolory i materiały, aby podkreślić kierunki poruszania się, ułatwić orientację, itp. Powstanie ciąg pieszy o równej i utwardzonej nawierzchni, umożliwiający dostęp do przestrzeni osobom np. na wózkach inwalidzkich. Na trasach dojść do boisk nie będą stosowane krawężniki, progi czy jakiegokolwiek inne utrudnienia. Elementem dostosowującym przestrzeń do osób ze szczególnymi potrzebami będzie także nowoczesne oświetlenie.
Lokalizacja	dz. nr ewid. 91, obr. Kolonia Kietlin
Szacowana wartość	1 035 000,00 zł
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027, środki własne gminy, Rządowy Program Inwestycji Strategicznych, środki budżetu państwa (np. Ministerstwa Sportu i Turystyki)

Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	W ramach diagnozy obszaru rewitalizacji wykazano, że zamieszkiwany jest on przez znaczną liczbę osób mierzących się z problemami ubóstwa i bezrobocia. Występowanie tych problemów powoduje trudności w funkcjonowaniu rodzin oraz możliwości korzystania przez dzieci i młodzież z oferty zajęć podnoszących ich umiejętności czy zainteresowania. Infrastruktura ta – chociaż zlokalizowana na terenie szkolnym – będzie ogólnodostępna po godzinach pracy szkoły. Ponadto lokalne organizacje pozarządowe będą mogły z niej korzystać na potrzeby organizacji bezpłatnych lub o niskiej odpłatności zajęć sportowych.
Cele projektu	Celem projektu jest włączenie mieszkańców, dotychczas biernych społecznie, w życie gminy, zaznajomienie z możliwościami wspólnego, rodzinnego spędzania czasu. Jednocześnie poprawie ulegnie oferta sportowo-rekreacyjna szkoły podstawowej. * * * Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki rewitalizacji: Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań: 1.1 Stworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej aktywność mieszkańców. 1.2 Zwiększenie dostępności do usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych. Cel 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury Kierunki działań: 2.1 Modernizacja obiektów publicznych i przestrzeni rekreacyjnych z zachowaniem zasad dostępności. 2.2 Tworzenie bezpiecznych, atrakcyjnych i przyjaznych miejsc do spędzania czasu wolnego.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Powierzchnia modernizowanego obiektu – 0,4 ha Liczba uczestników prowadzonych zajęć – 300 os./rok * * * Listy obecności Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P4	
Nazwa projektu	Przebudowa obiektu sportowo-rekreacyjnego w Płoszowie
Podmiot realizujący	Gmina Radomsko

Zakres realizowanych działań	Zadanie ma na celu kompleksową modernizację infrastruktury sportowej poprzez: - wymianę nawierzchni bieżni lekkoatletycznej, - montaż nowego zestawu zabawek na placu zabaw, wraz z piaskownicą, ławką i koszem na odpady, - modernizację boiska piłkarskiego (wymiana nawierzchni, montaż nowych bramek i systemu automatycznego nawadniania).
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W przestrzeni stosowane będą zróżnicowane kolory i materiały, aby podkreślić kierunki poruszania się, ułatwić orientację, itp. Powstanie ciąg pieszy o równej i utwardzonej nawierzchni, umożliwiający dostęp do przestrzeni osobom np. na wózkach inwalidzkich. Na trasach dojść do boisk nie będą stosowane krawężniki, progi czy jakiegokolwiek inne utrudnienia.
Lokalizacja	dz. nr ewid. 363, obr. Płoszów
Szacowana wartość	850 000,00 zł
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027, środki własne gminy, Rządowy Program Inwestycji Strategicznych, środki budżetu państwa (np. Ministerstwa Sportu i Turystyki)
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	W ramach diagnozy obszaru rewitalizacji wykazano, że zamieszkivany jest on przez znaczną liczbę osób mierzących się z problemami ubóstwa i bezrobocia. Występowanie tych problemów powoduje trudności w funkcjonowaniu rodzin oraz możliwości korzystania przez dzieci i młodzież z oferty zajęć podnoszących ich umiejętności czy zainteresowania. Infrastruktura ta – chociaż zlokalizowana na terenie szkolnym – będzie ogólnodostępna po godzinach pracy szkoły. Ponadto lokalne organizacje pozarządowe będą mogły z niej korzystać na potrzeby organizacji bezpłatnych lub o niskiej odpłatności zajęć sportowych.
Cele projektu	Celem projektu jest włączenie mieszkańców, dotychczas biernych społecznie, w życie gminy, zaznajomienie z możliwościami wspólnego, rodzinnego spędzania czasu. Jednocześnie poprawie ulegnie oferta sportowo-rekreacyjna szkoły podstawowej. * * * Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki rewitalizacji: Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań: 1.1 Stworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej aktywność mieszkańców. 1.2 Zwiększenie dostępności do usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych.

	Cel 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury Kierunki działań: 2.1 Modernizacja obiektów publicznych i przestrzeni rekreacyjnych z zachowaniem zasad dostępności. 2.2 Tworzenie bezpiecznych, atrakcyjnych i przyjaznych miejsc do spędzania czasu wolnego.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Powierzchnia modernizowanego obiektu – 0,2 ha Liczba uczestników prowadzonych zajęć – 300 os./rok * * * Listy obecności Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P5	
Nazwa projektu	Przebudowa obiektu sportowo-rekreacyjnego w Strzałkowie
Podmiot realizujący	Gmina Radomsko
Zakres realizowanych działań	Zadanie ma na celu kompleksową modernizację infrastruktury sportowej poprzez: - modernizację boiska piłkarskiego (wymiana nawierzchni, montaż nowych bramek, piłkochwyków i systemu automatycznego nawadniania) - wymianę nawierzchni bieżni lekkoatletycznej i boisk wielofunkcyjnych, - montaż nowego wieloelementowego zestawu na placu zabaw, - stworzenie strefy do gry w piłkę plażową z trybuną, - montaż oświetlenia LED, - montaż i remont piłkochwyków oddzielających poszczególne strefy.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W przestrzeni stosowane będą zróżnicowane kolory i materiały, aby podkreślić kierunki poruszania się, ułatwić orientację, itp. Powstanie ciąg pieszy o równej i utwardzonej nawierzchni, umożliwiający dostęp do przestrzeni osobom np. na wózkach inwalidzkich. Na trasach dojść do boisk nie będą stosowane krawężniki, progi czy jakiegokolwiek inne utrudnienia.
Lokalizacja	ul. Kopernika, dz. nr ewid. 398, obr. Strzałków
Szacowana wartość	2 200 000,00 zł
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, środki własne gminy, Rządowy Program Inwestycji Strategicznych, środki budżetu państwa (np. Ministerstwa Sportu i Turystyki)

Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	W ramach diagnozy obszaru rewitalizacji wykazano, że zamieszkiwany jest przez znaczną liczbę osób mierzących się z problemami ubóstwa i bezrobocia. Występowanie tych problemów powoduje trudności w funkcjonowaniu rodzin oraz możliwości korzystania przez dzieci i młodzież z oferty zajęć podnoszących ich umiejętności czy zainteresowania. Infrastruktura ta – chociaż zlokalizowana na terenie szkolnym – będzie ogólnodostępna po godzinach pracy szkoły. Ponadto lokalne organizacje pozarządowe będą mogły z niej korzystać na potrzeby organizacji bezpłatnych lub o niskiej odpłatności zajęć sportowych.
Cele projektu	Celem projektu jest włączenie mieszkańców dotychczas biernych społecznie, w życie gminy, zaznajomienie z możliwościami wspólnego, rodzinnego spędzania czasu. Jednocześnie poprawie ulegnie oferta sportowo-rekreacyjna szkoły podstawowej. * * * Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki rewitalizacji: Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań: 1.1 Stworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej aktywność mieszkańców. 1.2 Zwiększenie dostępności do usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych. Cel 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury Kierunki działań: 2.1 Modernizacja obiektów publicznych i przestrzeni rekreacyjnych z zachowaniem zasad dostępności. 2.2 Tworzenie bezpiecznych, atrakcyjnych i przyjaznych miejsc do spędzania czasu wolnego.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Powierzchnia modernizowanego obiektu – 0,7 ha Liczba uczestników prowadzonych zajęć – 300 os./rok * * * Listy obecności Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P6	
Nazwa projektu	Rozbudowa i przebudowa budynku OSP w Płoszowie oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu
Podmiot realizujący	Gmina Radomsko

Zakres realizowanych działań	Działania w ramach projektu obejmują: - rozbudowę budynku poprzez dobudowanie nowych pomieszczeń, m.in. nowoczesnej sali szkoleniowej, dodatkowego zalecza technicznego oraz magazynu sprzętu strażackiego, - modernizację budynku (w tym remont elewacji, wymiana instalacji elektrycznej, grzewczej i wodociągowej, realizacja wymagań związanych z bezpieczeństwem), - wyposażenie budynku, - zagospodarowanie terenu wokół budynku poprzez stworzenie miejsc postojowych, przestrzeni zielonych oraz strefy integracji dla mieszkańców (np. altany, ławki, miejsce na ognisko).
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Do wejść do budynku zostaną doprowadzone utwardzone drogi, po których możliwe będzie poruszanie się np. wózków inwalidzkich. Nawierzchnie wewnątrz budynku, a także dojścia do niego będą wykonane z materiałów antypoślizgowych. Krawędzie stopni schodów zostaną oznaczone kolorem kontrastującym z kolorem posadzki. Przystosowane dla osób ze szczególnymi potrzebami zostaną także toalety. Z budynku zostaną wyeliminowane progi. Wprowadzone zostaną oznaczenia w alfabecie Braille’a.
Lokalizacja	ul. Radomszczańska 40, Płoszów
Szacowana wartość	2 000 000,00 zł
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę Klimat Środowisko, środki MSWiA, WFOŚiGW, środki własne gminy
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Obecnie wykorzystywany budynek OSP jest zbyt mały, by odpowiadał na wszystkie potrzeby. Trzeba tu nadmienić, że OSP w Płoszowie – poza realizacją zadań związanych z zapewnianiem bezpieczeństwa pożarowego itp. – aktywnie angażuje się w organizację lokalnego życia społecznego. Jest to szczególnie istotne, ponieważ na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano problemy w zakresie ubóstwa czy bezrobocia, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie rodzin. Powiększenie budynku pozwoli na „uzyskanie” sal, w których będzie możliwe prowadzenie projektów z zakresu wsparcia rodzin, osób bezrobotnych i dzieci.
Cele projektu	Projekt ma na celu stworzenie przestrzeni i obiektów, służących lokalnej społeczności, wykreowaniu lokalnego centrum spotkań, wprowadzenie ładu przestrzennego, poprawę estetyki, dostosowanie obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami. * * * Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki rewitalizacji:

	Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań: 1.1 Stworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej aktywność mieszkańców. 1.2 Zwiększenie dostępności do usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych. Cel 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury Kierunki działań: 2.1 Modernizacja obiektów publicznych i przestrzeni rekreacyjnych z zachowaniem zasad dostępności. 2.2 Tworzenie bezpiecznych, atrakcyjnych i przyjaznych miejsc do spędzania czasu wolnego. 2.3 Zwiększenie udziału terenów zielonych i infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba zmodernizowanych obiektów – 1 Powierzchnia zagospodarowana – 0,03 ha Liczba uczestników prowadzonych w obiekcie zajęć – 200 os./rok * * * Listy obecności Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru

Projekt P7	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie centrum Strzałkowa z przeznaczeniem na teren rekreacyjno-wypoczynkowy
Podmiot realizujący	Gmina Radomsko
Zakres realizowanych działań	Projekt obejmuje zagospodarowanie terenu w celu stworzenia przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej poprzez: - budowę alejek spacerowych, - budowę małej architektury, np. ławek, altan, stojaków na rowery czy kosze na odpady, - montaż energooszczędnego oświetlenia, - budowę fontanny, - nowe nasadzenia zieleni, w tym drzew, krzewów i rabat kwiatowych.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W ramach zagospodarowanej przestrzeni planuje się miejsca siedzące co max 30 m. Zostaną one umieszczone w taki sposób, żeby nogi osób korzystających nie przeszkadzały osobom poruszającym się po ciągach komunikacyjnych. Przy części ławek zostaną przygotowane przestrzenie na wózki dziecięce czy inwalidzkie. Brzeg fontanny zostanie oznaczony

	np. za pomocą poręczy, murku, krawężnika czy zmiany rodzaju nawierzchni. Ścieżki zostaną wykonane z nawierzchni gładkich, które zapewnią odpowiednie odprowadzanie lub wchłanianie wody, są stosunkowo równe, ale również zapewnią zachowanie możliwie naturalnego charakteru przestrzeni (np. nawierzchnie mineralne).
Lokalizacja	dz. nr. 393, 395/2, 394, 399, 392, Strzałków
Szacowana wartość	8 000 000,00 zł
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027, środki własne gminy
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Atrakcyjny teren w centrum miejscowości Strzałków, stanowiący również centralną część podobszaru rewitalizacji Strzałków. Obecnie tylko część tego terenu jest zagospodarowana – znajduje się tutaj szkoła podstawowa i biblioteka, swoją remizę ma lokalna OSP, oprócz tego są boiska sportowe, a na jednym ze stawów wykonano nasadzenia. W pobliżu jest także zabytkowy park i kościół. Jednak brak kompleksowego zagospodarowania sprzyja parkowaniu pojazdów na terenie zielonym. Dalsze zagospodarowanie terenu spowoduje, że mieszkańcy będą w większym stopniu angażowali się w dbałość o niego, a także chętniej będą korzystali z niego jako miejsca spędzania czasu wolnego. Dzięki wykonaniu nowych alejek teren zielony stanie się dostępny dla osób ze szczególnymi potrzebami (obecnie np. w wyniku opadów tworzy się tam błoto i poruszanie się jest utrudnione, a nawet niemożliwe).
Cele projektu	Celem projektu jest wykreowanie centrum miejscowości – podobszaru rewitalizacji Strzałków – i nadanie mu charakteru miejsca integracji i spotkań mieszkańców, w którym możliwe stanie się organizowanie wydarzeń kulturalnych i innych, skierowanych do wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji. * * * Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki rewitalizacji: Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań: 1.1 Stworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej aktywność mieszkańców. Cel 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury Kierunki działań: 2.1 Modernizacja obiektów publicznych i przestrzeni rekreacyjnych z zachowaniem zasad dostępności. 2.2 Tworzenie bezpiecznych, atrakcyjnych i przyjaznych miejsc do spędzania czasu wolnego. 2.3 Zwiększenie udziału terenów zielonych i infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska.

Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Powierzchnia zagospodarowana – 1,2 ha * * * Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru
--	---

Projekt P8	
Nazwa projektu	Dobudowa pomieszczenia z przeznaczeniem na świetlicę w PSP w Płoszowie
Podmiot realizujący	Gmina Radomsko, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Macieja Rataja w Płoszowie, organizacje pozarządowe
Zakres realizowanych działań	Moduł I W ramach projektu zaplanowano dobudowę pomieszczenia do istniejącego budynku szkolnego. Powstanie budynek na nowych fundamentach, zakończony stropodachem, wykończony i wyposażony w meble i sprzęt niezbędny do funkcjonowania świetlicy. Moduł II W nowo powstałym pomieszczeniu będą organizowane zajęcia dla uczniów korzystających ze świetlicy szkolnej (także poza godzinami pracy placówki), np. Pracownia wyobraźni (zajęcia manualno-plastyczne, np. origami, kolaż, decoupage, budowa makiet, tworzenie biżuterii, malowanie na szkle czy kamieniach), Eksperymentarium (proste eksperymenty chemiczne i fizyczne, zajęcia przyrodnicze z lupami i mikroskopem, budowa prostych maszyn, jak katapulta z patyczków), Sportowa świetlica (zabawy integracyjne, jak berek, tor przeszkód, warsztaty taneczne, zumba), Główka pracuje! (gry planszowe i logiczne, kalambury, tworzenie gry planszowej), Klub Reportera (pisanie krótkich opowiadań, tworzenie i prowadzenie wywiadów, nagrywanie krótkich filmów), Przyjaciele Ziemi (mini-ogródki w doniczkach, warsztaty tworzenia ozdób z rzeczy z recyklingu, gry ekologiczne), Świetlicowy Klub Talentów – raz w tygodniu dzieci prezentują coś, co same przygotowały (np. zdjęcie, rysunek, filmik). Zajęcia będą dostępne nieodpłatnie dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Do tej części budynku szkolnego nie będą prowadziły schody. Przewiduje się zastosowanie drzwi dwuskrzydłowych, kontrastujących z tłem ściany i posadzki. Przedmioty takie jak grzejniki, szafki czy gaśnice będą obudowywane. Zostaną zastosowane posadzki równe, antypoślizgowe oraz odporne na odkształcenia. Ściany i podłogi będą miały matowe wykończenie. Drzwi wewnętrzne będą łatwe do otwierania zarówno przez użytkowników wózków, jak i osoby słabsze fizycznie. W strefie

	wejścia, znajdzie się informacja o rozkładzie pomieszczeń w formie wizualnej i dotykowej lub głosowej. Światło sztuczne będzie rozproszone i rozmieszczone równomiernie w całej przestrzeni korytarza w celu zlikwidowania cieni i kontrastów świetlnych.
Lokalizacja	Płoszów, ul. Radomszczańska 41
Szacowana wartość	1 000 000,00 zł
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027, środki własne gminy, środki budżetu państwa (np. Ministerstwa Edukacji Narodowej)
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Na podobszarze rewitalizacji Płoszów (oraz w całej miejscowości) nie ma świetlicy dla dzieci. Obecna świetlica wiejska to pomieszczenie OSP, rzadko wykorzystywane przez mieszkańców. Po dobudowaniu do budynku szkoły podstawowej pomieszczenia przeznaczonego na świetlicę szkolną uczniowie zyskają przestrzeń do spotkań, wspólnego odrabiania lekcji czy organizacji zajęć pozalekcyjnych zarówno o charakterze wyrównawczym, jak i rozwijających ich umiejętności i zainteresowania. To istotne ze względu na zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji problemy ubóstwa i bezrobocia, skutkujące ograniczonymi środkami finansowymi na wsparcie i rozwój dzieci z rodzin z tymi problemami. Świetlica szkolna będzie realizowała (przy wsparciu organizacji pozarządowych) różnorodne zajęcia dla uczniów, a także dzieci i młodzieży spoza obszaru rewitalizacji, które nie uczęszczają do tej placówki.
Cele projektu	Projekt pozwoli na stworzenie bezpiecznej i dostępnej przestrzeni do organizacji wydarzeń wspierających uczniów, podnoszących poziom ich umiejętności oraz dających szansę na dobry start w przyszłość. * * * Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki rewitalizacji: Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań: 1.1 Stworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej aktywność mieszkańców. 1.2 Zwiększenie dostępności do usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych. 1.3 Wsparcie osób i rodzin mierzących się z problemami społecznymi. Cel 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury Kierunki działań: 2.1 Modernizacja obiektów publicznych i przestrzeni rekreacyjnych z zachowaniem zasad dostępności.
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba zmodernizowanych obiektów – 1 Powierzchnia dobudowanego pomieszczenia – 60 m²

wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach – 50 os. * * * Dokumentacja projektowa Protokół odbioru Listy obecności
---	---

Projekt P9	
Nazwa projektu	Rewitalizacja dla każdego – pakiet zajęć na obszarze rewitalizacji
Podmioty realizujące	Gmina Radomsko, jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe
Zakres realizowanych działań	Projekt zakłada wiązkę różnych zajęć realizowanych w zmodernizowanych obiektach na obszarze rewitalizacji, w tym np.: - Odkrywam świat wszystkimi zmysłami (dla dzieci i młodzieży): proste eksperymenty przyrodnicze, warsztaty plastyczne, zabawy ruchowe z elementami rytmiki i tańca, bajkoterapia, wprowadzenie do programowania, gry i zabawy logiczne, rozwijające kreatywność, podstawy pracy zespołowej, warsztaty ekologiczne, edukacja medialna, warsztaty językowe, podstawy przedsiębiorczości, zajęcia z rozwoju osobistego, projekty społeczno-obywatelskie, promocja wolontariatu; - Strefa Pasji (dla dorosłych): rękodzieło, warsztaty DIY, kulinarne, warsztaty rozwoju osobistego (np. asertywność, zarządzanie stresem), zajęcia ruchowe, projekty społeczno-obywatelskiej, promocja wolontariatu, szkolenia z komunikacji interpersonalnej, warsztaty językowe, zdrowy styl życia; - Seniorzy na start: warsztaty genealogiczne, muzyczne, językowe, podstawy obsługi ePUAP, bankowości elektronicznej, zakupów online, pogadanki na temat bezpieczeństwa w sieci i codziennym życiu, spotkania filmowe i literackie, trening pamięci i koncentracji, projekty społeczno-obywatelskie, promocja wolontariatu, zdrowy styl życia.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Wszystkie wydarzenia w ramach przedsięwzięcia będą odbywały się w przestrzeniach przystosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami. Przygotowywane na potrzeby wydarzeń prezentacje multimedialne zostaną dostosowane do osób z problemami ze wzrokiem (np. przez odpowiednie kontrasty).
Lokalizacja	obszar rewitalizacji
Szacowana wartość	500 000,00 zł

Źródła finansowania	środki własne gminy, budżet państwa (np. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej), fundacje korporacyjne (np. Fundacja Orlen)
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano problemy z bezrobociem i ubóstwem – oba dotyczą tak naprawdę całe rodziny, nie tylko osoby bezpośrednio otrzymujące wsparcie służb pomocy społecznej. Stąd niniejszy projekt ma objąć wsparciem w pierwszej kolejności właśnie członków rodzin mierzących się z tymi problemami. Zaproponowano zajęcia promujące wolontariat oraz realizację lokalnych projektów społeczno-obywatelskich, aby wzmocnić aktywność społeczną, wykreować liderów lokalnych, a także pobudzić empatię społeczną i wzajemne wsparcie o charakterze sąsiedzkim. Ponadto przewidziano w nim elementy edukacji ekologicznej w związku z wysokim udziałem pieców węglowych na obszarze rewitalizacji, co negatywnie wpływa na jakość powietrza. Niektóre zajęcia (np. podstawy przedsiębiorczości) przyczynić się mogą do zwiększenia poziomu przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji, skutkującego chęcią oraz wspierające w założeniu własnej działalności gospodarczej.
Cele projektu	Celem przedsięwzięcia jest wsparcie wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji (niezależnie od wieku, poziomu dochodów czy stanu zdrowia) w organizacji czasu wolnego oraz szeroko pojętym samorozwoju. * * * Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki rewitalizacji: Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań: 1.2 Zwiększenie dostępności do usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych. 1.3 Wsparcie osób i rodzin mierzących się z problemami społecznymi.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba osób uczestniczących w zajęciach – 800 os./rok * * * Harmonogramy zajęć Listy obecności

Projekt P10	
Nazwa projektu	Nowa Szansa – Pasja, Praca, Przyszłość
Podmioty realizujące	Gmina Radomsko, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomsku
Zakres realizowanych działań	Projekt składa się z kilku działań:

	1. warsztaty „Odnajdź swoją pasję i zawód”: diagnozowanie mocnych i słabych stron uczestników projektu, spotkania z doradcą zawodowym, określanie ścieżki zawodowej; 2. praktyczne kursy zawodowe; 3. Akademia Przedsiębiorczości: postawy tworzenia działalności gospodarczej, mikroprzedsiębiorczość lokalna (np. działalność rzemieślnicza), pomoc w przygotowaniu wniosku o dotację na prowadzenie działalności, wsparcie prawne i finansowe; 4. wsparcie w poszukiwaniu pracy: przygotowanie CV i listu motywacyjnego, symulacje rozmów kwalifikacyjnych, spotkania z potencjalnymi pracodawcami; 5. wsparcie psychologiczne i motywacyjne.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Wszystkie wydarzenia w ramach przedsięwzięcia będą odbywały się w przestrzeniach przystosowanych dla osób ze szczególnymi potrzebami. Przygotowywane na potrzeby wydarzeń prezentacje multimedialne zostaną dostosowane do osób z problemami ze wzrokiem (np. przez odpowiednie kontrasty).
Lokalizacja	ul. Radomszczańska 40, Płoszów; dz. nr 316/2, ul. Radomszczańska, Kietlin
Szacowana wartość	1 500 000,00 zł
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, środki własne gminy
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Projekt w bezpośredni sposób oddziałuje na osoby, które dotknęły problemy bezrobocia i ubóstwa. Z racji negatywnego wpływu, jakie te problemy wywierają na rodziny na obszarze rewitalizacji, ważne jest nie tylko wsparcie w postaci świadczeń finansowych pomocy społecznej, ale także rozwiązanie przyczyn tych problemów. Osoby długotrwale bezrobotne, których znaczna liczba zamieszkuje obszar rewitalizacji, wymagają także wsparcia w postaci odpowiedniego zmotywowania do poprawy własnej sytuacji życiowej. Zaproponowany projekt opiera się na indywidualizacji wsparcia i dostosowania jego zakresu do potrzeb każdego z beneficjentów.
Cele projektu	Celem projektu jest aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez rozwój kompetencji zawodowych, odkrywanie mocnych stron, zdobywanie nowych umiejętności oraz praktyczne wsparcie w znalezieniu pracy lub rozpoczęciu działalności zarobkowej. * * * Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań:

	1.2 Zwiększenie dostępności do usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych. 1.3 Wsparcie osób i rodzin mierzących się z problemami społecznymi.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Liczba osób objętych wsparciem w ramach projektu – 60 os. * * * Listy obecności

II.4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze uzupełniającym

Projekt U1	
Nazwa projektu	Zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników poprzez modernizację infrastruktury drogowej w miejscowości Płoszów
Podmiot realizujący	Gmina Radomsko
Zakres realizowanych działań	Projekt obejmuje: - modernizację nawierzchni dróg gminnych, w tym położenie nowego asfaltu oraz wykonanie oznakowania poziomego i pionowego, - budowę lub remont chodników i ścieżek rowerowych, - instalację oświetlenia ulicznego, - budowę miejsc parkingowych oraz utwardzenie parkingu przy Publicznej Szkole Podstawowej wraz z przygotowaniem miejsc dla osób z niepełnosprawnościami, - nasadzenia zieleni i montaż ławek w pobliżu modernizowanych dróg, - przeprowadzenie kampanii informacyjnej poświęconej bezpieczeństwu ruchu drogowego. Dzięki realizacji tego projektu poprawi się dostępność podobszaru rewitalizacji Płoszów (również komunikacją zbiorową), poprawi się poziom bezpieczeństwa drogowego wszystkich użytkowników dróg (pieszych, rowerzystów, kierowców). * * * Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki rewitalizacji: Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań: 1.1 Stworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej aktywność mieszkańców. Cel 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury Kierunki działań: 2.1 Modernizacja obiektów publicznych i przestrzeni rekreacyjnych z zachowaniem zasad dostępności.

	2.3 Zwiększenie udziału terenów zielonych i infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska.
--	--

Projekt U2	
Nazwa projektu	Przebudowa infrastruktury drogowej w centrum miejscowości wraz z budową parkingów i chodnika dla pieszych
Podmiot realizujący	Gmina Radomsko
Zakres realizowanych działań	Projekt obejmie: - przebudowę istniejących dróg w centrum Strzałkowa, w tym wymianę nawierzchni oraz poprawę oznakowania poziomego i pionowego, - budowę parkingów w kluczowych miejscach, - budowę nowych i modernizację starych dróg dla pieszych, - instalacje energooszczędnego oświetlenia ulicznego, - zagospodarowanie terenów przydrożnych, w tym nasadzenia zieleni oraz montaż elementów małej architektury. Infrastruktura drogowa na podobszarze rewitalizacji wymaga prac modernizacyjnych, aby podnieść nie tylko komfort użytkowania, ale i bezpieczeństwo. Ponieważ mieszczą się tu ważne punkty handlowe czy usługi publiczne, wykonane zostaną miejsca postojowe. Nowe nasadzenia uczynią teren bardziej estetycznym oraz zwiększą retencję. Zadanie – wraz z obszarem oddziaływania – będzie mieścić się w granicy terenu objętego projektem, pozostając bez wpływu na drogę wojewódzką. Realizacja projektu ma za zadanie niwelować problemy związane z chaosem przestrzennym oraz złym stanem technicznym obiektów. Poprzez zagospodarowanie pasa zieleni w bezpośrednim sąsiedztwie ul. Wodnej poprawi się estetyka i jakość przestrzeni publicznej. Wykonanie nowej nawierzchni drogi i chodników zapewni poprawę bezpieczeństwa i dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, a także usprawni płynność ruchu, co przełoży się na zmniejszenie emisji spalin do powietrza. * * * Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki rewitalizacji: Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań: 1.1 Stworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej aktywność mieszkańców. Cel 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury Kierunki działań:

	2.1 Modernizacja obiektów publicznych i przestrzeni rekreacyjnych z zachowaniem zasad dostępności. 2.3 Zwiększenie udziału terenów zielonych i infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska.
--	---

Projekt U3	
Nazwa projektu	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na obszarze rewitalizacji z zastosowaniem OZE
Podmiot realizujący	Gmina Radomsko
Zakres realizowanych działań	Projekt obejmuje: 1. termomodernizację budynków użyteczności publicznej, w tym docieplenie ścian, dachów i stropów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację systemów grzewczych, zastosowanie OZE (panele słoneczne, pompy ciepła), 2. modernizację oświetlenia (wymiana na energooszczędne), 3. zagospodarowanie terenu wokół budynków wykorzystujące nowe nasadzenia zieleni, poprawę estetyki i dostępności. Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano wyższy niż w gminie udział pieców opalanych węglem, które negatywnie wpływają na jakość powietrza, mającą dalej wpływ na zdrowie mieszkańców. Ponadto niska efektywność energetyczna budynków ogranicza poziom ich wykorzystania – organy administracji publicznej ponoszą obecnie znaczne koszty utrzymania budynków, zatem każde działanie mogące doprowadzić do ich zmniejszenia, jest pozytywne. Przełoży się bowiem na częstsze wykorzystanie lokali na potrzeby społeczne mieszkańców. Jednym z takich budynków będzie Gminna Biblioteka Publiczna w Strzałkowie, która organizuje szereg wydarzeń integrujących mieszkańców, a jej przestrzeń będzie można wykorzystywać także na potrzeby organizacji np. doradztwa zawodowego. * * * Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki rewitalizacji: Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań: 1.1 Stworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej aktywność mieszkańców. Cel 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury Kierunki działań: 2.1 Modernizacja obiektów publicznych i przestrzeni rekreacyjnych z zachowaniem zasad dostępności.

Projekt U4	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie terenów gminnych na cele społeczne
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Radomsko
Zakres realizowanych działań	W ramach projektu przewiduje się wykonanie nasadzeń zieleni na gminnych skwerach, przy przystankach komunikacji zbiorowej, zieleni izolacyjnej przy drogach. Tam, gdzie to możliwe, zostaną zamontowane elementy małej architektury, takie jak ławki czy kosze na odpady. Place zabaw na obszarze rewitalizacji zostaną wyposażone w nowe, atrakcyjne elementy, również o charakterze edukacyjnym. Dzięki realizacji zadania powstaną nowe miejsca spotkań dla mieszkańców, w tym najmłodszych. Wyposażenie przestrzeni w ławki uczyni ją bardziej dostępną dla osób starszych, czy z problemami ruchowymi. * * * Projekt wpisuje się w następujące cele i kierunki rewitalizacji: Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywności mieszkańców Kierunki działań: 1.1 Stworzenie i rozwój infrastruktury wspierającej aktywność mieszkańców. Cel 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i infrastruktury Kierunki działań: 2.1 Modernizacja obiektów publicznych i przestrzeni rekreacyjnych z zachowaniem zasad dostępności. 2.3 Zwiększenie udziału terenów zielonych i infrastruktury sprzyjającej ochronie środowiska.

IV. ZARZĄDZANIE WDRAŻANIEM PROGRAMU REWITALIZACJI

IV.1. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zgodnie z definicją procesu rewitalizacji wynikającą wprost z ustawy o rewitalizacji, należy go prowadzić w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Istotne zatem będzie realizowanie tego procesu zgodnie z zasadami: integracji, koncentracji oraz oparcia o konkretny dokument, co również wskazuje, że działania muszą być zaplanowane i przemyślane, poprzedzone analizą, a nie dobierane w sposób chaotyczny.

Wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają na celu oddziaływanie na obszar rewitalizacji w taki sposób, aby ograniczyć lub wyeliminować zdiagnozowane problemy, a więc jednocześnie realizują one założone cele i kierunki rewitalizacji. Komplementarność tę można określić jako problemową i została ona przedstawiona w poniższej tabeli. Oddziaływanie na zdiagnozowane problemy występuje zarówno w przypadku przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze podstawowym, jak i o charakterze uzupełniającym. Są to zatem spójne, wzajemnie się uzupełniające zadania, przy czym poprawa sytuacji może następować bezpośrednio, jak i pośrednio, w krótkim oraz długim okresie. Oddziaływanie bezpośrednie przede wszystkim wyraża się w projektach inwestycyjnych, ale także niektórych społecznych (tzw. miękkich), jak projekt P10 ukierunkowany na przywrócenie mieszkańcom obszaru rewitalizacji na rynek pracy. Z drugiej strony jednak projekty inwestycyjne, polegające na nadaniu nowych funkcji istniejącym budynkom czy przestrzeniom, przyczynią się do zwiększenia poziomu integracji i umożliwią włączenie w lokalne życie społeczne także osób uboższych czy bezrobotnych, które są wykluczone z możliwości korzystania z odpłatnej oferty spędzania czasu wolnego.

Tabela 11 Matryca komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych z problemami i potencjałami obszaru rewitalizacji.

	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	U1	U2	U3	U4
ubóstwo														
bezrobocie														
niski poziom przedsiębiorczości														
duża liczba obiektów zabytkowych i chronionych układów urbanistycznych														
wysoki udział obiektów z nieekologicznymi źródłami ciepła → zła jakość powietrza														
niezagospodarowane lub niedostosowane do potrzeb mieszkańców obiektów i przestrzeni publicznych														
niskie poczucie bezpieczeństwa drogowego z powodu ograniczonej liczby chodników														

Źródło: opracowanie własne.

Zaplanowany w GPR proces rewitalizacji zachowuje komplementarność przestrzenną – wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane będą na obszarze rewitalizacji. Dla

każdego podobszaru rewitalizacji przewidziano pakiet działań, mających poprawić sytuację społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, środowiskową i techniczną. W przypadku projektów społecznych pierwszeństwo będą mieli mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Jednocześnie, jeśli charakter przedsięwzięcia oraz liczba chętnych pozwolą na włączenie osób spoza obszaru, dopuszcza się możliwość udziału mieszkańców pozostałej części gminy, aby nie doprowadzić do ich wykluczenia i np. pojawienia się problemów społecznych czy konfliktów w obrębie społeczności lokalnej.

Podmiotem zgłaszającym i realizującym przedsięwzięcia rewitalizacyjne jest przede wszystkim gmina Radomsko i jej jednostki organizacyjne (szkoła, GOPS). Jednak gmina posiada doświadczenie w realizacji projektów z lokalnymi organizacjami społecznymi, które nie tylko otrzymują od niej wsparcie finansowe, ale także aktywnie angażują się w realizację poszczególnych działań skierowanych do mieszkańców. Dlatego w przedsięwzięciach o charakterze społecznym zaznaczono, że ich realizacja będzie możliwa przy współudziale organizacji pozarządowych. Gmina posiada oczywiście możliwości kadrowe do samodzielnej realizacji, jednak zaangażowanie organizacji, tworzonych przez samych mieszkańców, pozwoli na wdrożenie działań, które w najwyższym stopniu będą odpowiadały potrzebom mieszkańców. Ponadto działalność organizacji pozarządowych jest nierzadko bardziej specjalistyczna niż administracji publicznej, a także charakteryzuje się większą elastycznością, niezwykle ważną przy prowadzeniu działań w sferze społecznej. Nie wyklucza się oczywiście udziału innych rodzajów podmiotów, przy założeniu koordynacyjnej roli gminy. W przypadku realizacji projektów we współpracy z innymi podmiotami, każdorazowo zostaną opracowane procedury i podział zadań, który zapewni właściwe miejsce gminie, a także pozwoli na efektywną realizację zaplanowanych działań.

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie możliwa dzięki środkom własnym gminy Radomsko, ale także dotacjom ze źródeł krajowych czy zagranicznych. Gmina Radomsko posiada bogate doświadczenie w tym zakresie i z sukcesem pozyskuje środki finansowe na wsparcie realizacji przedsięwzięć podnoszących jakość życia mieszkańców gminy. Doświadczenie to oraz wysokie kwalifikacje pracowników samorządowych dają szansę na prawidłową i efektywną realizację procesu rewitalizacji, pomimo że w poprzednich latach gmina nie zdecydowała się na opracowanie GPR. Wśród dotychczas zrealizowanych na obszarze rewitalizacji działań (z dofinansowaniem zewnętrznym) można wymienić: rozbudowę OSP Strzałków (środki z Programu Inwestycji Strategicznych – Polski Ład), termomodernizację budynków szkół podstawowych w Płoszowie i Kietlinie (środki WFOŚiGW), budowę kanalizacji w Strzałkowie i Płoszowie (środki z Programu Inwestycji Strategicznych – Polski Ład). Wszystkie te działania wymagały oczywiście finansowego wkładu gminy, a ponadto wiele działań finansowanych jest ze środków własnych, jak budowa chodnika przy ul. Kolumba w Strzałkowie, budowa wodociągu na ul. Korczaka, Kochanowskiego, ks. Korala i Strzałkowskiej w Strzałkowie, przebudowa ul. Słonecznej w Kietlinie i Ostoji w Płoszowie.

IV.2. Szacunkowe ramy finansowe

Przedsięwzięcie	Szacunkowa wartość [zł]	Środki UE [zł]	Środki publiczne [zł]	Środki prywatne [zł]
P1. Centrum Aktywności z rozbudową budynku i przestrzenią rekreacyjną	2 000 000	1 700 000	300 000	0
P2. Nowoczesna Przestrzeń w Kietlinie – przebudowa OSP	3 000 000	2 400 000	600 000	0
P3. Przebudowa obiektu sportowo-rekreacyjnego w Kietlinie	1 035 000	850 000	285 000	0
P4. Przebudowa obiektu sportowo-rekreacyjnego w Płoszowie	850 000	722 500	127 500	0
P5. Przebudowa obiektu sportowo-rekreacyjnego w Strzałkowie	2 200 000	1 870 000	330 000	0
P6. Rozbudowa i przebudowa budynku OSP w Płoszowie oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu	2 000 000	1 700 000	300 000	0
P7. Zagospodarowanie centrum Strzałkowa z przeznaczeniem na teren rekreacyjno-wypoczynkowy	8 000 000	6 800 000	1 200 000	0
P8. Dobudowa pomieszczenia z przeznaczeniem na świetlicę w PSP w Płoszowie	1 000 000	680 000	270 000	50 000
P9. Rewitalizacja dla każdego – pakiet zajęć na obszarze rewitalizacji	500 000	0 000	450 000	50 000
P10. Nowa Szansa – Pasja, Praca, Przyszłość	1 500 000	1 275 000	225 000	0
U1. Zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników poprzez modernizację infrastruktury drogowej w miejscowości Płoszów	5 000 000	2 500 000	2 500 000	0
U2. Przebudowa infrastruktury drogowej w centrum miejscowości wraz z budową parkingów i chodnika dla pieszych	5 000 000	2 500 000	2 500 000	0
U3. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na obszarze rewitalizacji z zastosowaniem OZE	1 000 000	850 000	150 000	0
U4. Zagospodarowanie terenów gminnych na cele społeczne	500 000	0	500 000	0

IV.3. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji

Gmina Radomsko przygotowując rewitalizację od początku chciała zaangażować w jej przebieg wszystkich partnerów społecznych tego procesu. Dlatego zamieszczała m.in. na swojej stronie internetowej informacje o jej postępach, szczególnie te dotyczące realizowanych konsultacji społecznych w zakładce: inwestycje oraz konsultacje społeczne.

Już na wstępnym etapie procesu rewitalizacji, po przyjęciu projektu uchwały Rady Gminy Radomsko w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, przygotowano konsultacje społeczne. Ogłoszenie Wójta Gminy Radomsko o rozpoczęciu konsultacji projektu uchwały zostało opublikowane 15 października 2024 r. na urzędowej stronie (<https://bip.gmina-radomsko.pl/bipkod/20009771>), na tablicach ogłoszeń w urzędzie gminy, profilu gminy w mediach społecznościowych oraz na portalu internetowym radomszczanska.pl.

Konsultacje odbywały się w dniach od 15 października do 18 listopada 2024 r. i zostały przeprowadzone w następujących formach:

1. zbierano uwagi w postaci elektronicznej za pomocą:
 - formularza (tzw. e-formularza), który był dostępny na stronie www.gmina-radomsko.pl oraz bip.gmina-radomsko.pl - zakładka Ogłoszenia, Obwieszczenia, Zawiadomienia;
 - poczty elektronicznej: sekretariat@gmina-radomsko.pl.
2. zbierano uwagi w postaci papierowej za pomocą formularza, który można było pobrać ze strony www.gmina-radomsko.pl, bip.gmina-radomsko.pl – zakładka Ogłoszenia, Obwieszczenia, Zawiadomienia oraz w sekretariacie Urzędu Gminy Radomsko. Wypełnione formularze w postaci papierowej należało przesać na adres Urzędu Gminy Radomsko lub drogą elektroniczną na adres: sekretariat@gmina-radomsko.pl.
3. zbierano uwagi ustne przekazywane z wykorzystaniem dedykowanego numeru telefonu; Uwagi ustne można było zgłaszać pod wskazanym numerem telefonu od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 - 20.00.
4. debaty przeprowadzonej w dniu: 22 października 2024 r. o godz. 16.30 w Urzędzie Gminy Radomsko.

Poprzez umożliwienie składania uwag różnymi kanałami komunikacji zachęcano osoby zainteresowane do udziału w przygotowaniu dokumentu strategicznego gminy. Przedstawiciele gminy liczyli na to, że w trakcie przeprowadzonych konsultacji zgłoszą się do nich osoby zainteresowane, w tym lokalni aktywiści, którzy wyrażą swoją opinię, zgłoszą uwagi, czy nawet zmiany konsultowanego dokumentu i tak też się stało. W trakcie konsultacji zgłoszono dwie uwagi. Pierwsza została postawiona w trakcie debaty i dotyczyła wniosku o objęcie obszarem rewitalizacji całych działek wraz z nieruchomościami, tak, aby granica obszaru rewitalizacji przebiegała po granicy działek. Ponadto we wniosku postulowano o usunięcie niezabudowanych działek, jeśli nie są niezbędne do prowadzenia na nich

przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Uwagę uwzględniono. Druga została zgłoszona na formularzu konsultacyjnym z 4 listopada 2024 r. i dotyczyła wniosku o objęcie części Lipia wzdłuż drogi powiatowej Radomsko-Szczepocice projektem rewitalizacji w zakresie budowy chodnika oraz ścieżki rowerowej. Uwagę odrzucono, uzasadniając tym, że zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk – zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Miejscowość Lipie nie spełnia warunków traktowania jako obszar zdegradowany, a tym samym nie może zostać ujęta jako obszar rewitalizacji. Ponadto w uwadze jako uzasadnienie wskazano zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów, co nie stanowi podstawy do stwierdzenia występowania negatywnych zjawisk społecznych.

Po zakończeniu konsultowania projektu Rada Gminy Radomsko 3 grudnia 2024 r. przyjęła Uchwałę Nr VIII/47/2024 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Radomsko. Następnie, 31 stycznia 2025 r., Rada Gminy Radomsko przyjęła Uchwałę Nr X/65/2025 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Radomsko na lata 2025–2030. W tym czasie przedstawiciele gminy rozpoczęli zbieranie propozycji projektów do tego dokumentu strategicznego gminy. Opublikowano 5 lutego 2025 r. informację na stronie urzędowej gminy o możliwości wypełniania fiszek projektowych do 21 lutego 2025 r.

Rysunek 3 Plakat informujący o przystąpieniu do opracowania GPR.

Źródło: <https://www.gmina-radomsko.pl/home/infrastruktura/inwestycje/908-sporządzamy-gminny-program-rewitalizacji-dla-gminy-radomsko-na-lata-2025-2030> [dostęp: 10.06.2025 r.].

Każdy, kto chciał wziąć udział w konsultacjach, miał możliwość wypełnienia fiszki projektowej, którą można było znaleźć na stronie internetowej gminy (www.gmina-radomsko.pl). Dodatkowo fiszki były dostępne również w siedzibie Urzędu Gminy Radomsko, co pozwalało wziąć udział w konsultacjach również tym osobom, którym nie przychodzi z łatwością korzystanie z urządzeń elektronicznych. Mogli oni osobiście zgłosić swoją opinię. Gmina

zachęcała mieszkańców, aby włączyli się w proces rewitalizacji przez zgłaszanie projektów rewitalizacyjnych dostosowanych do rzeczywistych potrzeb jej mieszkańców.

Kolejnym etapem włączania interesariuszy w proces rewitalizacji gminy po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji będzie powołanie Komitetu Rewitalizacji. Komitet będzie stanowić forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy oraz pełnić będzie funkcję opiniotwórczo-doradczą Wójta Gminy Radomsko. Żeby Komitet spełniał swoje funkcje, ważne jest prawidłowe zidentyfikowanie wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji, następnie wyodrębnienie z nich grup (np. mieszkańcy, lokalni przedsiębiorcy, właściciele nieruchomości, NGO-sy, instytucje publiczne, urzędnicy, inwestorzy itd.) i zapewnienie miejsca ich przedstawicielom w Komitecie Rewitalizacji. Tym samym ciało to stanowiłoby fundament przepływu informacji do tych, którzy znajdują się w obszarze rewitalizacji oraz do tych, na których procesy rewitalizacji pośrednio i bezpośrednio będą wpływać.

(W dokumencie uzupełnione zostaną zapisy dot. konsultacji społecznych uchwały o przyjęciu GPR oraz dot. Komitetu Rewitalizacji).

Należy podkreślić, że rewitalizacja to proces, który powinien być dostosowywany w miarę upływu czasu do potrzeb jego uczestników, a także do dynamiki osiągania zaplanowanych rezultatów. Dlatego – oprócz funkcjonowania samego Komitetu Rewitalizacji – corocznie będą organizowane pikniki gminne na obszarze rewitalizacji, podczas których w różnych formach (np. konkursy plastyczne, tematyczne warsztaty, ankiety, rozmowy, debaty) zbierane będą opinie lokalnej społeczności o postępach procesu i oczekiwaniach. Uwzględniając zebrane opinie, przedstawiciele gminy podejmować będą bardziej trafne (bo realizujące aktualne potrzeby mieszkańców) decyzje o kierunkach rewitalizacji. W trakcie opracowywania np. dokumentacji projektowej dla poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych organizowane będą spotkania w postaci „kawiarenek”, w czasie których mieszkańcy będą mogli opowiedzieć się za wyborem rozwiązania (np. rodzaje nasadzeń, urządzeń na placu zabaw). Pozwoli to na wymianę opinii, ale także da mieszkańcom możliwość lepszego zrozumienia, dlaczego niektóre decyzje inwestycyjne nie mogą być zrealizowane w pełni zgodnie z ich preferencjami. W ten sposób wzrośnie wzajemne zaufanie i zrozumienie między instytucjami gminnymi a mieszkańcami i innymi interesariuszami.

Istotne w rewitalizacji jest również stałe informowanie mieszkańców o postępach procesu i ewentualnych trudnościach, z jakimi boryka się gmina. Dlatego na stronie internetowej gminy powstanie zakładka „rewitalizacja”, w której regularnie będą publikowane zdjęcia, filmy „przed i po”, czy raporty o realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie przyczyni się do wzmocnienia zaufania i zaangażowania mieszkańców w działania gminy, a także ich legitymizacji.

IV.4. System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji

We wdrażanie zapisów GPR zaangażowana jest zawsze w największym stopniu jednostka samorządu gminnego, która pełni rolę koordynatora. Jednak ważne jest, że w obrębie samej JST dokonany musi zostać podział ról, który zresztą w dużej mierze wynika z uwarunkowań prawnych:

1. Wójt Gminy Radomsko – jako organ wykonawczy w gminie koordynuje i de facto wdraża wszelkie dokumenty strategiczne i programowe. Swoją funkcję wykonuje przy wsparciu aparatu urzędniczego. W przypadku gminy Radomsko największą rolę będzie pełniła osoba odpowiedzialna za pozyskiwanie funduszy zewnętrznych. Chociaż rewitalizacja stanowi zadanie własne gminy, to jednak obciążenie finansowe jest zbyt duże dla wielu samorządów i nie byłoby możliwe jej efektywne wdrażanie bez wsparcia środków zewnętrznych (krajowych i zagranicznych). Osoba na tym stanowisku będzie mogła śledzić pojawiające się formy dofinansowania i inicjować przygotowanie gminy do ich pozyskania pod kątem możliwości realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Jednocześnie niezbędne będzie wsparcie pracownika odpowiedzialnego za działania w zakresie promocji, aby skutecznie informować mieszkańców o realizowanych projektach, a także konsultować z nimi plany gminy w zakresie rewitalizacji. Poszczególne jednostki organizacyjne gminy będą natomiast angażować się bezpośrednio w realizację przedsięwzięć, zgodnie ze swoją merytoryczną odpowiedzialnością.
2. Rada Gminy Radomsko – jako organ stanowiący (uchwałodawczy) decyduje o kształcie budżetu gminy, wieloletniej prognozy finansowej, a także dokumentów strategicznych i planistycznych (w tym samego GPR). Z tego względu jej aktywność będzie warunkowała de facto możliwość realizowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
2. Partnerzy społeczni, gospodarczy i administracyjni. Proces rewitalizacji wymaga zaangażowania szerokiej rzeszy osób i podmiotów – nie tylko w zakresie planowania, budowy społecznego poparcia dla działań gminy w zakresie rewitalizacji, ale przede wszystkim w realizacji konkretnych projektów. Gmina wspiera i współpracuje z organizacjami społecznymi. Jest także zainteresowana prowadzeniem tej współpracy w ramach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zaangażowanie przedsiębiorców może wesprzeć gminę w realizacji działań ukierunkowanych na ograniczanie bezrobocia i podnoszenie poziomu przedsiębiorczości. Dlatego tak ważne będzie uczciwe informowanie o całym procesie i włączanie w niego interesariuszy.
3. Komitet Rewitalizacji. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji jest to ciało o charakterze opiniotawczo-doradczym, które będzie angażowane także do procesu monitorowania efektywności i skuteczności wdrażania GPR. W pewnym stopniu członkowie Komitetu będą wpisywać się w wyżej wspomnianą kategorię. Gmina Radomsko podejmie działania do aktywnego włączenia członków Komitetu do wszystkich działań związanych z realizacją GPR, a więc nie tylko do „wymuszonego” przez ustawę etapu monitorowania dokumentu, ale także jego promowania, informowania o nim, czy poszukiwania partnerów do realizacji przedsięwzięć. Członkowie Komitetu Rewitalizacji to liderzy lokalni wywodzący się

z lokalnej społeczności, a co za tym idzie – osoby budzące zaufanie i mogące stać się „łącznikami” między administracją samorządową a mieszkańcami.

Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji realizowane więc będzie w ramach zadań i obowiązków pracowników Urzędu Gminy Radomsko na podstawie Regulaminu Organizacyjnego, który określa kompetencje i zadania poszczególnych komórek organizacyjnych. Nie będzie ono generowało dodatkowych kosztów – będzie realizowane w ramach obowiązków służbowych.

Wszystkie uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji zadania obejmują cały horyzont obowiązywania dokumentu i nie przekraczają 2030 roku. Istotne jest, że większość przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie realizowanych w długim okresie, wykraczającym poza roczną perspektywę. Przewiduje się, że niektóre przedsięwzięcia mogą być realizowane etapami, ponieważ stanowią duże obciążenie dla gminy. Jednocześnie, pomimo że w przypadku zadań inwestycyjnych przewidziano możliwość ich zakończenia dopiero w 2030 roku, nie stanowi to przeszkody w realizacji przedsięwzięć społecznych. Widząc potrzebę szybkiego oddziaływania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, będą one realizowane z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury społecznej obszaru rewitalizacji, a także – w przypadku prac wykonywanych etapami – w przebudowywanych obiektach, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa ich użytkowników.

Tabela 12 Harmonogram wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
P1						
P2						
P3						
P4						
P5						
P6						
P7						
P8						
P9						
P10						
U1						
U2						
U3						
U4						

Źródło: opracowanie własne.

IV.5. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, co najmniej raz na trzy lata gmina prowadząca procesy rewitalizacji musi dokonywać oceny ich skuteczności. Jednak gmina Radomsko corocznie będzie dokonywała bieżącej analizy GPR, przygotowując raport o stanie gminy. Za zgromadzenie danych odpowiadać będzie wspomniany w poprzednim rozdziale pracownik odpowiedzialny za pozyskiwanie funduszy zewnętrznych. Do procesu monitorowania

wykorzystane zostaną wskaźniki przypisane każdemu przedsięwzięciu rewitalizacyjnemu, w szczególności tzw. wskaźniki produktu. Pozwoli to określić, na jakim etapie wdrażania jest każdy projekt, jakie przynosi efekty i ewentualnie – jakie pojawiły się problemy. Możliwe będzie korzystanie na potrzeby tego monitoringu z poniższej karty monitoringu, która może ułatwić porządkowanie pozyskanych danych. Dane dostarczać będą podmioty realizujące projekty (w przypadku gminy – właściwe komórki i jednostki organizacyjne). Jednak podejmowane będą także starania na rzecz pozyskania danych od partnerów zewnętrznych zaangażowanych w realizację zadań. Podsumowanie analiz będzie ujmowane w raporcie o stanie gminy.

Tabela 13 Karta monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

	Podjęte działania	Planowany okres zakończenia	Poziom zaangażowania prac [%]	Zidentyfikowane problemy	Planowane/ podjęte działania naprawcze
P1					
P2					
...					
U1					
...					

Źródło: opracowanie własne.

Tak jak to zostało zaznaczone we wstępie tego rozdziału, raz na 3 lata będzie dokonywana ocena skuteczności GPR. W związku z tym, że monitoring będzie prowadzony regularnie w cyklu rocznym, nie ma potrzeby częstszego oceniania realizacji programu. Ponadto jest to nieuzasadnione ze względu na czas realizacji projektów. Ocena będzie odnosiła się do analizy wskaźników w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej, które stanowiły podstawę do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Jej celem będzie bowiem zweryfikowanie czy proces rewitalizacji ma przełożenie na poprawę sytuacji mieszkańców tych obszarów.

Tabela 14 Wskaźniki służące ocenie skuteczności procesu rewitalizacji w gminie Radomsko.

Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji 2023 r.	Kierunek zmiany
Korzystający z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	18,15	↓
Korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców	11,26	↓
Świadczenia rodzinne na 1000 mieszkańców	58,82	↓
Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców [%]	2,44	↓
Udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	48,72	↓

Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji 2023 r.	Kierunek zmiany
Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	43,59	↓
Czytelnicy biblioteki gminnej na 1000 mieszkańców	68,21	↑
Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców	68	↑
Wyposażenie przestrzeni w chodniki [tak/nie/częściowo]	częściowo	↑ / ↔
Udział budynków, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogóle budynków zgłoszonych do CEEB [%]	26,38	↓
Udział obiektów zabytkowych w ogólnej liczbie budynków zabytkowych [%]	30,43	↔

Źródło: opracowanie własne.

Każde sprawozdanie (zarówno z monitoringu rocznego, jak i oceny dokonywanej w cyklu trzyletnim) będzie opiniowane przez Komitet Rewitalizacji. W efekcie analiz uzasadnione może się okazać korygowanie zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji. Propozycja zmian powinna być przedstawiona, przedyskutowana i zaakceptowana przez jak najszersze grono społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji. Aktualizacja GPR związana będzie z przeprowadzeniem pełnej procedury konsultacji społecznych, zgodnie z ustawą o rewitalizacji. W przypadku wskazania konieczności zmiany Wójt Gminy Radomsko wystąpi do Rady Gminy z wnioskiem o zmianę GPR, przekazując radnym także opinię Komisji. Gdy planowane zmiany dotyczyć będą projektów wskazanych na liście podstawowych projektów rewitalizacyjnych, Gminny Program Rewitalizacji wymagać będzie uzyskania opinii, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych zgodnie z tą ustawą. W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji GPR, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, Rada Gminy uchyli uchwałę w sprawie GPR w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Wójta.

V. POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY

Niniejszy dokument pozostaje zgodny z innymi dokumentami strategicznymi, co zostało przedstawione poniżej poprzez wskazanie zapisów z dokumentów strategicznych, w które wpisują się założenia GPR.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Radomsko do 2030 roku (przyjęta uchwała Nr XXXVII/226/2021 Rady Gminy Radomsko z dnia 27 grudnia 2021 r.)

Wyzwanie 1. I. Dostępna Gmina – poprawa i uzupełnienie braków w infrastrukturze technicznej w Gminie

Cel strategiczny: Poprawa i rozwój infrastruktury technicznej w Gminie

Cel 1.2. Budowa i modernizacja dróg lokalnych

Cel 1.3. Budowa ścieżek pieszych i rowerowych

Cel 1.4. Wsparcie ochotniczych straży pożarnych

Cel 1.5. Poprawa efektywności energetycznej w gminie – stosowanie ekologicznych i odnawialnych źródeł energii – OZE (tj. fotowoltaika, energia wiatrowa, geotermalna, ekologiczne źródła ciepła)

Cel 1.6. Modernizacja infrastruktury sportowej – stworzenie oferty w zakresie aktywnych form spędzania wolnego czasu

Cel 1.7. Modernizacja oświetlenia ulicznego w gminie

Cel 1.8. Rewitalizacja przestrzeni publicznej: budowa tętni solankowych, zagospodarowanie terenów niewykorzystanych poprzez nasadzenia roślinności, wolnych przestrzeni na miejsca rekreacji dla różnych grup wiekowych mieszkańców m.in. rewitalizacja zbiorników wodnych, alejki spacerowe, ławeczki, nasadzenia, oświetlenia led, Wi-Fi, mini molo, fontanna)

Powyższe cele będą realizowane przez przedsięwzięcia rewitalizacyjne: P1 i P6 (rozbudowa obiektu wykorzystywanego przez OSP, zagospodarowanie terenu), P2 (przebudowa budynku OSP, poprawa efektywności energetycznej przez termomodernizację i montaż OZE, zagospodarowanie przestrzeni), P3, P4 i P5 (modernizacja obiektów sportowo-rekreacyjnych), P7 (zagospodarowanie terenu, oświetlenie uliczne), U1 i U2 (w zakresie modernizacji dróg lokalnych, dróg rowerowych i oświetlenia ulicznego, zagospodarowanie przestrzeni), U3 (podniesienie efektywności energetycznej przez termomodernizację i montaż OZE, zagospodarowanie przestrzeni) oraz U4 (zagospodarowanie przestrzeni, modernizacja infrastruktury czasu wolnego).

Wyzwanie 3. Przyjazna Gmina – dobra jakość życia mieszkańców gminy

Cel strategiczny: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez realizację projektów inwestycyjnych i społecznych

Cel 3.3. Zwiększenie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej

Cel 3.6. Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych, stworzenie oferty spędzania wolnego czasu

Cel 3.7. Edukacja społeczna i promowanie zachowań chroniących środowisko i przestrzeń gminy – podnoszenie świadomości mieszkańców gminy w obszarze ekologii, dbania o środowisko naturalne np. poprzez kampanie informacyjne, warsztaty, wykonanie nasadzeń, uporządkowanie terenów

Cel 3.9. Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowych promujących gminę

Cel 3.10. Wsparcie kapitału ludzkiego – aktywizacja osób biernych zawodowo, bezrobotnych, przeciwdziałanie ubóstwu.

Powyższe cele będą realizowane przez przedsięwzięcia rewitalizacyjne: P1, P6 i P7 (zagospodarowanie terenu zielonego), P2 (termomodernizacja zwiększająca efektywność energetyczną), U3 (podniesienie efektywności energetycznej przez termomodernizację i montaż OZE), P8 (w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych typu warsztaty), P9 (w zakresie edukacji obywatelskiej i ekologicznej, a także innych wydarzeń, np. sportowych), P10 (działania aktywizujące skierowane do osób bezrobotnych).

W gminie nie opracowano strategii rozwiązywania problemów społecznych.

VI. ODNIESIENIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA LOKALNEGO

VI.1. Określenie zmian w uchwałach

Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminnym i o zmianie kodeksu cywilnego.

Nie przewiduje się konieczności zmian w uchwałach definiujących politykę mieszkaniową gminy, o których mowa w art. 21 ust 1 Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji.

W związku faktem podjęcia decyzji o przygotowaniu uchwały rady gminy dotyczącej zasad powoływania i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji w okresie 3 miesięcy od uchwalenia GPR nie istnieje uchwała, o której mowa w art 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji, a co za tym idzie – nie ma możliwości wprowadzenia zmian do jej treści. Natomiast w Gminnym Programie Rewitalizacji zawarto ogólne zapisy dotyczące kwestii powoływania i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji, które będą uwzględnione w uchwale poświęconej powołaniu tego ciała.

VI.2. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Gmina nie posiada jeszcze opracowanego Planu ogólnego, natomiast zapisy GPR zostaną uwzględnione w tym dokumencie.

Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych stanowią Załącznik do GPR (w formie mapy).

VI.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji, w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, przewiduje się możliwość ustanowienia na 10 lat Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji. Ustanowienie Strefy oraz dokładny zakres jej regulacji – zgodnie z dyspozycją ustawy – będzie przedmiotem odrębnej uchwały Rady Gminy Radomsko.

VI.4. Zapisy wynikające z art. 166 ust. 1 Prawo wodne

Na obszarze rewitalizacji nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

SPIS TABEL

Tabela 1 Zestawienie miejscowości gminy Radomsko wraz z liczbą mieszkańców [stan na 31.12.2023 r.]	6
Tabela 2 Wskaźniki wykorzystane do analizy sytuacji kryzysowej w gminie Radomsko.....	7
Tabela 3 Zestawienie wskaźników wykorzystanych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego w sferze społecznej w gminie Radomsko.	8
Tabela 4 Wskaźniki dla obszaru zdegradowanego oraz ulic w miejscowościach obszaru zdegradowanego.	11
Tabela 5 Zestawienie wskaźników dla gminy Radomsko i obszaru (podobszarów) rewitalizacji.	14
Tabela 6 Udział poszczególnych ekonomicznych grup wieku w gminie Radomsko na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego.	15
Tabela 7 Bezrobotni (z uwzględnieniem osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy) w gminie Radomsko na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego w latach 2019-2023.	17
Tabela 8 Czytelnictwo w gminie Radomsko w latach 2019-2023 na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego.	19
Tabela 9 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców w latach 2019-2023 w gminie Radomsko na tle województwa łódzkiego i powiatu radomszczańskiego.	20
Tabela 10 Wypadki drogowe w latach 2018-2022 na terenie gminy Radomsko, powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego.	21
Tabela 11 Matryca komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych z problemami i potencjałami obszaru rewitalizacji.	46
Tabela 12 Harmonogram wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.....	53
Tabela 13 Karta monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.	54
Tabela 14 Wskaźniki służące ocenie skuteczności procesu rewitalizacji w gminie Radomsko.	54

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Położenie gminy Radomsko.	5
Rysunek 2 Zmiany wartości SSDR między Generalnym Pomiarem Ruchu z 2015 i 2021 r.....	23
Rysunek 3 Plakat informujący o przystąpieniu do opracowania GPR.	50

Załącznik nr 1 Mapa kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych